Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гаргажа эхилһэн 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 100 (13895) | 1975 оной апрелиин 29, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

1975 июниин 15 Соведүүдэй һунгалта

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУДЫЕ ДЭБЖҮҮЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

УЛААН-ҮДЭ: БАГШАНАРАЙ ИНСТИТУТ

...Банзаровай нэрэмжэтэ ...нарай институдта һун... урда тээхи суглаан ... РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха Улаан-... № 802 һунгуулиин ...hoo депутадта кандида... дэбжүүлхэеэ институ... студентнэр, профессор... багшанар болон алба... сугларба.

...ССС-эй Советскэ райко... секретарь **Г. К. Ячме...** үгэ абажа, депутадта ...дадуудые дэбжүүлгэ ... һунгуулиин кампа... шатада оробо гэжэ ...лэбэ.

...ССР-эй түүхын кафед... даагша, түүхын эрдэмэй ... профессор **Е. Е. ...ханов** ендэртэ гараба. ... РСФСР-эй Верховно ... һунгаха Улаан-Үдын ...дохи һунгуулиин округ... депутадта кандидадаар ...дай обкомой хоёрдохи ...тарь **К. М. Продайводае** ...лхэ гэжэ дурадханаб. ...Продайвода тон юрын ... — технигээр, бри... мастераар хүдэл... байhанаа партиин обко-мой хоёрдохи секретарь болоторoo урган гараа. Энэ тушаалдаа хори гаран жэлдэ хүдэлжэ ябана. Нүхэр Продайвода партиин үнэн сэхэ хүбүүн байhанаа бодото ажалаараа гэршэлээ.

Физикын кафедрын лаборантка **Л. Ф. Маслова**, немец-француз хэлэнүүдэй кафедрын доцент **К. Д. Донгидон**, тоо бодолгын кафедрые даагша **Б. С. Содномов**, институдай библиотекые даагша **Г. М. Гладкова** гэгшэд үгэ хэлэжэ, нүхэр Тархановай дурадхалые халуунаар дэмжэбэ.

Россин Федерациин дээдын засаг түрэдэ һунгагдаад байхадаа, манай түлөөлэгшэ республикынгаа экономико, соёл гэгээрэл, тэрэ тоодо дээдэ һуралсал хүгжөөхэ хэрэгтэ анхарал табиха байhаниинь лабтай. Һунгуулиин манай округой һунгагшадай найдабарие сүм дүүргэжэ шадаха байха гэжэ этигэжэ байhанаа бүхы студентнэр болон профессорнууд, багшанарай үмэнэһөө мэдүүлхыем зүбшөөгыт, — гээд институдай һуралсалай талаар проректор **С. Б. Чагдуров** хэлэбэ.

Россин Федерациин Верховно Соведтэ һунгаха Улаан-Үдын 802-дохи һунгуулиин округhoo депутадта кандидадаар КПСС-эй Буряадай обкомой хоёрдохи секретарь **Константин Матвеевич Продайводае** дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол нэгэн дуугаар баталан абтаба.

* * *

Улаан-Үдын оньһожоруулагдаhан шэлэй заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд болон алба хаагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан боложо, РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха Улаан-Үдын № 802 һунгуулиин округhoo депутадта кандидадаар КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь **Константин Матвеевич Продайводае** дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол баталан абаба.

Д. ЖУГДУРОВА.



...АНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН ОРШОН БАЙДАЛДА

...юзна, автономито республиканuудай Верховно Соведэй, нютагуудтахи ажалшадай депутадуудай Соведэй һунгалтада бэлэдхэл манай орон дотор политическа ажалай угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрһэнхэй.

...ЛИПЕЦКЭ ОБЛАСТЬ

«...омстройн» Липецкэдэ... трестын коллективэй ...тын урда тээхи суглаан боложо, Липецкэ һун... ...иин округhoo КПСС-эй ... Генеральна секретарь **Леонид Ильич Брежне...** трестын нэгэдхэгдэ... бригадые даагша **Анна ...вна Дворниковае** ...СР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуу... дэбжүүлхэ гэжэ бүгэ...дуугаар тогтообо.

...СЛАВСКА ОБЛАСТЬ

...славлиин шиинын за... коллективэй һунгал... урда тээхи суглаан баяр... оршон байдалда боло... Ленинскэ һунгуулиин ...hoo КПСС-эй ЦК-гай ...бюрогой гэшүүндэ кан... СССР-эй культурын ...тр **Петр Нилович Де...** ...ые РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кан...даар дэбжүүлээ.

НОВОСИБИРСКЭ ОБЛАСТЬ

...янинска районой «...нинский» совхозой ...эришэдэй һунгалтын ...тээхи суглаан боложо, ...-Дежскэ һунгуулиин ...hoo КПСС-эй ЦК-гай ...тарь **Константин Федо...** **Катушевые** РСФСР-... Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нэрлэбэ.

...ВЛАДИМИРСКА ОБЛАСТЬ

...рдловэй нэрэмжэтэ ...ковско ээрэлгэ-нэхэл... фабрикын коллективэй ...тын урда тээхи суглаан боложо, Суздальска ...лиин округhoo КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй түрүүлэгшэ **Юрий Владимирович Андроповые**, предприятиин хүдэлмэрилшэн комсомол басаган **Наталья Дмитриевна Миролюбовае** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхые шиидхээ.

В. А. Дегтяревой нэрэмжэтэ хибэс нэхэдэг заводой һунгагшадай суглаан Ковровско һунгуулиин округhoo КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Дмитрий Федорович Устиновые** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нэрлэһэн байна.

ВОРОНЕЖСКО ОБЛАСТЬ

Воронежско шиинын заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан боложо, Левобережнэ һунгуулиин округhoo КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь **Леонид Ильич Брежневые**, автопокрышка хабсаргагша, Социалис Ажалай Герой **Николай Григорьевич Богатыревые** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлээ.

ЧЕЛЯБИНСКА ОБЛАСТЬ

Ураалай автомобильна заводой коллективэй суглаан дээрэ Миасска һунгуулиин округhoo КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Михаил Сергеевич Соломенцевые** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ тоолобо.

ГОРЬКОВСКО ОБЛАСТЬ

«Красное Сормово» гэжэ заводой коллективэй һунгалтын урда тээхи суглаан боложо, Сормовско һунгуулиин округhoo нүхэд **Л. И. Брежневые**, заводой токарь **Вячеслав Викторович Жоголевые** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар бүгэдын дуугаар нэрлээ.

«Новый мир» колхозой ажалшад Пильнинскэ һунгуулиин округhoo КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Алексей Николаевич Косыгинние**, колхозойнгоо звеное даагша **Александр Андреевич Скворцовые** Россин Федерациин Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлбэ.

МОСКОВСКО ОБЛАСТЬ

Московско областиин «Новоселки» совхозой хүдэлмэришэдэй коллектив Ступинска һунгуулиин округhoo КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Алексей Николаевич Косыгинние**, совхозойнгоо һаалишан **Галина Степановна Черткова**е РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлээ.

Калининай нэрэмжэтэ Подольско механическа заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшад һунгалтын урда тээхи суглаан дээрээ Подольско городской һунгуулиин округhoo КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Иван Васильевич Капитоновые** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нэгэн һаналтайгаар нэрлэһэн байна.

ЛЕНИНГРАДСКА ОБЛАСТЬ

«Ленинградай металлическа завод» гэжэ нэгэдэлэй хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай коллективэй һунгалтын урда тээхи суглаан боложо. Промышленна һунгуулиин округhoo нүхэд **Л. И. Брежневые** нэгэдэлэй слесарь-хабсаргагшадай бригадир Социалис Ажалай Герой **Владимир Степанович Чичеровые** Россин Федерациин засагай дээдын зургаанда кандидадуудаар дэбжүүлбэ.

«Красногвардейский» совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, алба хаагшад Гатчинска һунгуулиин округhoo КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Николай Викторович Подгорные**, совхозой һаалишан **Нина Игнатьевна Брашкинае** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар нэрлээ.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Ленинградска атомна электростанциин коллективэй һунгалтын урда тээхи суглаан боложо, Ломоносовско һунгуулиин округhoo КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь **Григорий Васильевич Романовые** Россин Федерациин Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлһэн байна.

САРАТОВСКА ОБЛАСТЬ

«Саратовгэсстройн» коллектив Балаковско һунгуулиин округhoo КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Михаил Андреевич Сусловые**, «Саратовгэсстройн» барилгын дүрбэдэхи управлениин маляр **Любовь Антоновна Колесовае**, Краснокутска районой «Чкаловский» совхозой хүдэлмэришэд ба алба хаагшад өөһэдынгөө һунгуулиин округhoo КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй хүдөө ажахын министр **Дмитрий Степанович Полянскиие**, совхозой тракторист **Владимир Алексеевич Москаевые** Саратовска авиационно заводой коллектив Заводской һунгуулиин округhoo КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Борис Николаевич Пономаревые** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхые бүгэдын дуугаар шиидхэбэ.

(ТАСС).

ХҮДЭЛМЭРИНЬ УРАГШАТАЙ

Газар һайжаруулха габшагай хоёр һарын туршада Зэдын аймагай Оёорой совхоздо ехэ ажал хэгдэжэ байна. Эндэ 2 мянган тонно наг шэбхэ тарялан дээрэ, 1100 тонно — сабшалан дээрэ зөөгдөө. Энээнһээ гадна 500 гектар таряанда 125 тонно минеральна үтэгжүүлгэ тараагдаа.

Наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэридэ «ПБ-0,35» түхэлэй ашаа тээдэг түхеэрэлгэтэй тракторaар Нима Бумбуев һаадгүйгөөр ажаллажа. «К-700» гэжэ хоёр тракторта ашана. Трактористнууд Иван Тугаринов, Пурбожап Чердонов гэгшэд эдэ хүсэтэ тракторнуудые бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэнэ.

«Беларусь» тракторнуудай хойно «РУМ-3» машина шагтагалһан механизаторнууд Е. Ф. Татарников, П. И. Калмынин гэгшэд минеральна үтэгжүүлгэ тараана. Тракторист И. И. Терехов минеральна үтэгжүүлгэ «РУМ-3»-нуудта ашажа үгэнэ.

Совхозой луговодуул болон механизаторнууд сабшалангаа хорёолхо 3 километр утатай хашаа барна. Энээнине хэхын тула үбэлһөө хойшо 10 мянган һүргааг отолоод, зөөжэ асараа һэн. Хажуугаарнь һайрам 120 гектарта тогтоожо, газараа ундалуулаа. Сабшалан болон тарялан һайжаруулха хоёр һарын туршада хэгдэхээр хараалагдаһан хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулагдана.

Совхозой механизаторнууд апрелиин 5-һаа сэбэр паар, намарай паар борнойлхо, жэгдэлэн нягтаруулха хүдэлмэри эхилэнхэй. Даб дээрэ 300 гектар паар борнойлогдоо. Механизаторнууд Иннокентий Мендиков, Александр Калмынин гэгшэд үдэрэйнгөө даабарие 130—150 процент дүүргэнэ.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

...ЕНИНГРАДАЙ ЗАЛУУШУУЛ БАМ-да ЕРЭБЭ

...эхэ ороноймнай мү... агуехэ барилга ...дэ арадай барил... ...ы хэлсэдэггүй. ...ритой совет за... ...энэ барилгада ...ойтаяа оруулха гэ... ...нэ. Тэрэншье ойл...

...Үдын түмэр за... ...дээрэ ниислэл хо... залуушуул, манай ...олониитын тү... ...оороо суглараһан ...кестрэй огсом до... ...зэдэлнэ. Удан... ...дын вагонууд ...бтор костюмууд ...АМ» гэжэ тэмдэг... ...басагад гаража ...жэгдэхэнээр оркестрэй хүгжэм доро алхалба. Тэдэнэй нюур шарай дээрэ баярай ошон сасарна. Эдэнэр революциин үлгы — Ленинградһаа БАМ-ай барилгада ерэбэ бшуу.

Улаан-Үдын түмэр замай вокзал дээрэ баяр ёһололой митинг болобо.

ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь Валерий Тимашов митинг нээжэ, Ленинградһаа ерэһэн залуу барилгашадые халуунаар амаршалба.

Һүүлээрнь Буряадай хүдөө ажахын институдай комсомолой комитедэй секретарь Галина Галсанова, прибор бүтээлгын заводой комсомолой комитедэй секретарь Владимир Гаськов, БАМ-ай 575-дахи барилга-хабсаралгын поездын партийна организациин секретарь В. Ф. Фадеев, ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь В. Д. Раднаев, КПСС-эй обкомой барилгын таһагые даагша С. Л. Ошоров болон бусад үгэ хэлэжэ, мүнөө үеын агуехэ барилгада хабаадахаяа ерэһэн 200 гаран барилгашадые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, ажалдаа амжалта туйлахыень хүсэбэ.

БАМ-ай барилгада ерэгшэдэй зүгһөө тус бүлэгэй «Монолит» гэжэ отрядай командир Дмитрий Ривман үгэ хэлэжэ, халуунаар угтаһанайнь түлөө баяр баясхалан хүргэжэ, баатар — хото Ленинградай залуушуулай нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябахабди гэжэ найдуулба.

Залуу барилгашадай эшелоной командир Владимир Зинкевич, штабай начальник Елена Зоря гэгшэ түрүүтэй бүлэг барилгашад Улаан-Үдэһээ Нижнеангарск хото ниидэн гараба.

С. ОЧИРОВ,
манай корр.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. «Монолит» отрядай командир Дмитрий Ривман митинг дээрэ үгэ хэлэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

Л. И. БРЕЖНЕВ Ф. МИТТЕРАНТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев КПСС-эй ЦК-гай уряалаар Советскэ Союзда ерээд байһан Франциин Социалис партиин Нэгэдэхи секретарь Ф. Миттерантай апрелиин 25-да уулзажа хөөрэлдэбэ.

Хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ Л. И. Брежнев, Ф. Миттеран совет-француз харилсаа холбоое үндэрөөр сэгнээд, хоёр ороной арадуудай, уласхоорондын эб найрамдал бэхижүүлгын аша туһада тэрэниие саашадань хүгжөөхэ шухала гэжэ тэмдэглэһэн байна. Эб найрамдалай, арадуудай аюулгүй байдалай ба социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ хүдэлмэришэнэй демократическа хүдэлөөнэй үүргэ дээшэлүүлхэ шухала гээд этигэн найдажа байһанаа эдэнэр мэдүүлбэ.

Мүнөө уласхоорондын оршом соо һайн хубилалтануудай болохыень КПСС, ФСП хүсэнэ гэжэ Л. И. Брежнев, Ф. Миттеран тэмдэглээ.

Хөөрэлдөөн үгэеэ ойлголсолгын, КПСС-эй ба ФСП-тэй хоорондохи харилсаа холбооe хүгжөөхөөр бэлэн байлгын оршон байдалда үнгэрбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. И. Блатов хөөрэлдөөндэ хабаадаһан байна.

(ТАСС).

КРЕМЛИИН ХАНЫН ДЭРГЭДЭ

Баатар-хотонууд Минскын, Керчиин, Новороссийскын нангин шоройтой капсуланууд апрелиин 25-да Москвадахи Мэдэгдээгүй солдадай хүүрэй дэргэдэхи мүнхэлэлгын шэнэ блогууд соо баярай оршон байдалда табигдаба.

Найман жэлэй урда тээ, 1967 оной майн 8-да, Москвада, Кремлиин ханын хаяадахи Мэдэгдээгүй солдадай хүүр дээрэ мүнхын гал носоогдоо һэн.

Ленинградтахи Пискаревско мүнхэлэлгын хүүрһээ, Киевые хамгаалгада хабаадагшадта табигдаһан хүшөөгэй дэргэһээ, Волгоградтахи Мамаев добуунһаа, Одессэ хамгаалгын газарһаа, Севастополиин домог суута Малахов добуунһаа, Брестын хэрэмэй ханануудай дэргэһээ абтаһан нангин шорой эндэ хадагалагдажа байдаг юм.

Мүнөө эндэ 6 блогтой зэргэлүүлээд үшөө 3 шэнэ түхеэрэлгэ бии болгогдоо. Һүүлэй жэлнүүдтэ баатар-хотонууд болгогдоһон Минск, Керчь, Новороссийск гэжэ эдээн дээгүүр бэшээтэй. Тиихэдэ «Алтан одонууд» зураатай.

Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд апрелиин 25-да Александровска саад соо сугларба. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин, Моссоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ В. Ф. Промыслов, партиин городской комитедэй секретарьнар, сэрэгэй начальнигууд, профсоюзай, комсомолой, ниитын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд эндэ ерэһэн байна.

Мемориалай дэргэдэ сэрэгшэдэй хүндэлэлэй харуул жагсаагдаа.

Баатар-хотонуудые ёһолон хүндэлэлгын баярта ерэһэн делегацинууд Мэдэгдээгүй солдадай хүүр дээрэ веногуудые табиба. Баярай аялга хүгжэм доро Минск, Керчь, Новороссийск хотонуудһаа абтаһан нангин шоройтой капсуланууд мүнхэлэлгын блогууд соо һуулгагдаа. Мүнхэлэлгын шулуунуудта веногууд табигдаба.

(ТАСС).

„1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда туйлагдаһан илалтын гушан жэл" гэһэн ойн баярай медалиин

ТҮХЭЛ ХЭЛБЭР

«1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда туйлагдаһан илалтын гушан жэл» гэһэн медаль садаар бүтээгдэхэ, 36 миллиметр диаметртэй түб түхеэреэн түхэл хэлбэртэй байха.

Сталинградтахи байлдаанай баатарнуудта зорюулжа, скульптор Е. В. Вучетичэй бүтээһэн памятнигай хубинь болохо «Түрэл орон — Эхэ» гэжэ һүр жабхаланта бүтээлнүүд медалиин нюур талада, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үеэр совет арадай туйлаһан илалтын һайндэрэй салюдай гэрэл туяагай дундуур тобойн харагдана. Скульптурын зүүн талаар доошоо һанжаһан лаврово набша дээрэ табан хушуута одон, «1945—1975» гэһэн тоонууд зурагданхай.

Медалиин ара талада; түхэреэн хүреэгэй дээдэ тээнь «Дайнда хабаадагшада» гү, али «Ажалай фронтдо хабаадагшада» гэһэн бэшэлгэ, дунданъ — «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда туйлагдаһан илалтын XXX жэл» гэһэн бэшэлгэ, дээдэ тээнь — лентэ дээрэ тобойлгон зурагдаһан хадуур ба балта бии. Медалиин үнсэгынь зурагархан гурьба хүбөөнүүдтэй.

Шэнэ медаль һэнжын багарьхын туһаламжаар, тус бүридөө 3 мм үргэн хара, шара-улаан, 10 миллиметр улаан, 3 миллиметр ногоон ба улаан үнгэнүүдтэй, утаашаа зэргэлэн зурыһан 24 миллиметр үргэн, долгитоһон хээтэй торгон лентээр татагдан холбогдоно. Лентынь хярхагууд нарихан шара-улаан хяазануудтай.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

„1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда туйлагдаһан илалтын гушан жэл" гэһэн ойн баярай медаль тухай

ДҮРИМ

1. «1941—1945 онуудай Эхэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда туйлагдаһан илалтын гушан жэл» гэһэн ойн баярай медаляар;

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй зэргэдэ ябажа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай фронтнуудтахи дайшалхы ябуулганuудта хабаадаһан сэрэгэй алба хаагшад ба хүлһөөр хүдэлмэрилһэн хүнүүд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай партизанууд, подполидо хабаадагшад, тэрэшэлэн «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Германиие илаһанай түлөө», «Япониие илаһанай түлөө» медальнуудаар шагнагдаһан бусад нюурнууд;

«1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ шэн габьяатайгаар ажаллаһанай түлөө» медаляар шагнагдаһан тылэй хүдэлмэрилэгшэд шагнагдаха.

Тус статьягай хоёрдохи хуби дотор дурдагдаһан хүнүүдтэ — «Дайнда хабаадагшадта» гэһэн бэшэлгэтэй, харин гурбадахи хуби дотор дурдагдаһан хүнүүдтэ — «Ажалай фронтдо хабаадагшада» гэһэн бэшэлгэтэй ойн баярай медаль барюулагдаха.

2. «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда туйлагдаһан илалтын гушан жэл» гэһэн ойн баярай медаль СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй нэрэһээ;

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдһээ табигдаһан хүнүүдтэ — республиканска, хизаарнуудай, областьнуудай, округуудай, районуудай, городуудай сэрэгэй комиссариадуудаар, сэрэгэй алба хаагшадта — сэрэгэй частьнуудай, соединенинүүдэй командирнууд, эмхи зургаанuудай начальнигуудаар;

Тылэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, урдын партизануудта, подполидо хабаадагшадта — союзна ба автономито республиканuудай Верховно Соведүүдэй Президиумүүдээр, хизаарнуудай, областьнуудай, округуудай, районуудай, городуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр барюулагдаха.

3. «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда туйлагдаһан илалтын гушан жэл» гэһэн ойн баярай медалиие үбсүүнэйнгээ зүүн талада», «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда туйлагдаһан илалтын хорин жэл» гэһэн ойн баярай медалиин һүүлээр зүүхэ.

4. «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын илалтын гушан жэл» гэһэн Агууехэ дайнда туйлагдаһан ойн баярай медаль шагнагдагшын наһа бараһанай һүүлээр дурасхаал болгон хадагалхынь тула тэрэнэй бүлэдэ үлэхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

КОММУНИСТНУУДАЙ ХАРЮУСАЛГА

Манай совхозой коммунистнууд болон бүхы ажалшад партиин XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байна. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй Центральна Комитедэй партида, совет арадта хандаһан Хандалгые, 1971—1975 онуудта арадай ажахын түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай Центральна Комитедэй тогтоолые манай ажалшад халуунаар дэмжэжэ, эдэ шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхын түлөө шармайн оролсоһон бэлэй. Юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар манай урда шухала зорилгонууд табяатай. Эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула ажалшадай дунда социалис мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, хүн бүхэнэй, илангаяа коммунистнуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ шухала гэжэ манай совхозой партийна организаци тоолодог юм. Юундэб гэхэдэ, коммунистнууд ажахын бүхы һалбаринуудта ударидахы, элсүүлхы үүргэ дүүргэхэ ёһотой бшуу. Тэдэнэр коллектив бүхэнэй эршэтэйгээр ажаллахын түлөө тэмсэхэ уялгатай. Тодорхойлон хэлэбэл, ажалша зоной урда ябахын тула коммунист өөрөө журам һайнтай, даалгагдаһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг байха, коллектив соогоо эрхим һайнаар ажаллаха ёһотой.

Совхозой партийна организаци парткомойнгоо ударидалга доро коммунистнуудайнгаа харюусалга дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдаг байна. Партиин 82 гэшүүн ба партиин гэшүүндэ кандидадуудые нэгэдхэдэг совхозоймнай партийна организаци гурбан эхин организациһаа бүридэнэ. Бүхы ажал хүдэлмэреэ ябуулхадаа, эхин организацинуудта түшэглэдэг байнабди. Ушар юуб гэхэдэ, партийна эхин организацинууд совхозой отделениин коллективэй ажал хэрэгые һайн мэдэдэг гээшэ. Отделениин коллектив (тэрэшэлэн бригаданууд, фермэнүүд ба гүүртэнүүд соохи ажал) коммунистнуудай хүсөөр эмхидхэгдэнэ, ударидагдана, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри бодотоор бэелүүлэгдэнэ ха юм. Хуряангылаар хэлэбэл, партийна эхин организаци коллективэй гол хүсэн болоно. Тиимэһээ партийна эхин организацинуудай ажалда ехэ анхарал хандуулнабди. Эхин организацинуудай ажал хүдэлмэриин һарын, кварталай түсэбүүд парткомой заседани дээрэ баталагдадаг, түсэбүүдые дүүргэлтэнь парткомой хиналта доро байдаг. Хэрбээ эхин партийна организацинуудай хүдэлмэри һайнаар табигдаһан байбал, совхозой парткомой ажал урагшатай байха гэжэ тоолонобди.

Коммунистнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ, коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри һайжаруулха гээшэ шухала хэрэг гээд дээрэ хэлэһэн байнабди. Энэ хүдэлмэри ямараар табигданхайб гэжэ эндэ дурдаха хүсэлэн байна.

Байгша оной март һарын туршада «Тамбовско областиин партийна организацида шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлгын ямараар хэгдэдэг байһан тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолой гарамсаар. «Совхозой партийна организацида шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгын ямараар хэгдэдэг тухай» асуудал партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Партийна эхин организацинуудта үнгэргэгдэһэн эдэ суглаанууд дээрэ һургаал болоомоор, сэхэ руунь хөөрэлдөөн дэлгэрээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Партийна эхин организацинууд энэ хэрэгтэ харюусалгатайгаар хандаа. Тус асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадаа. Коммунистнууд ажал хүдэлмэридэ дайралдадаг дутагдалнууд тухай хэлсэһэн, горитой дурадхалнуудые оруулһан, зарим главна мэргэжэлтэд ба дунда зиндаагай хүтэлбэрилэгшэдые шүүмжэлһэн байна. Жэшээлхэдэ, совхозой главна инженер Н. Б. Содномов, МТМ-е даагша Б. Б. Бамдаков гэгшэд коммунистнуудай зүгһөө шүүмжэлгэдэ хүртөө. Главна мэргэжэлтэдэй гэмээр оньһон техникэ заһабарилга, тариа тарилгын ба хуряалгын хүдэлмэри унжагайрна, мал шахан таргалуулха, малай тоо толгой олошоруулха хэрэг бирагүйгөөр ябуулагдана гэжэ суглаан дээрэ коммунистнууд заагаа. Тус шүүмжэлэл тон зүб гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Партийна суглаанууд дээрэ зохихо тогтоолнууд батлан абтаа, дутагдалнуудаа усадхаха, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ саашадань хүгжөөхэ талаар тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан байна.

Совхозой партком партийна суглаануудай шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, дутуу дундануудаа усадхахын түлөө оролдоно. Тэрэшэлэн үйлэдбэридэ бии байһан нөөсэ арга боломжонуудаа усадхахын тула, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхын тула тэмсэхэдээ, коммунист бүхэнэй эдэбхи үүсхэл баталруулха, даалгагдаһан ажалайнь түлөө харюусалгыень дээшэлүүлхэ гэжэ эрмэлзэнэбди.

Һүүлэй жэлнүүдтэ партийна суглаанууд дээрэ партийна даалгабаряа ямараар дүүргэдэг тушаа коммунистнууд тоосодог болоо. Тиигэжэ пропагандистнууд, агитаторнууд, лекторнүүдэй, зарим хүтэлбэрилхы тушаалта хүнүүдэй тоосоое үнгэрэгшэ жэлдэ шагнаабди. Энэ онол арга коммунистын харюусалга дээшэлүүлхэдэ ехэ туһатай хэрэг болоно. Партиин Устав коммунистын зүгһөө дүүргэхэ талаар асуудал иимэ тоосооной үедэ ходо гарадаг байна.

Совхозоймнай олонхи коммунистнууд даажа абаһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандана. Эхэ хонидой отарые даагша, жэл бүри 100 эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга түлжүүлдэг П. Д. Доржиева, Н-Д. Д. Гурадармаев, Булагай һаалиин фермые даагша, Ажалай Улаан Тугай ордентэ Х. Ц. Буянтуева болон бусад коммунистнууд тэдэнэй тоодо оролсоно.

Манай совхозой Булагай һаалиин фермые эдэбхитэй коммунистка Х. Ц. Буянтуева ударидадаг. Булагай фермын коллектив гүрэндэ һү худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэе гэһэн үүсхэл аймаг доторо гаргаһан юм. «Тэдэнэр табан жэлэйнгээ түсэбые 4,5 жэл соо дүүргэхэбди» гэһэн социалис уялга абаһан юм. Энэ уялгаяа тус фермын коллектив амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Коммунистын зүгһөө ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг, коллектив соогоо ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулдаг ушарые энэ жэшээ элеэр харуулна. Манай совхоз гүрэндэ һү, мяха худалдаха талаар нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб амжалтатайгаар дүүргэбэ. Ажалай амжалта түйлалгада «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордентэ һаалишад М. И. Павлова, Е. И. Глазкова, хонишод И. Б. Нестеров, П. Б. Доржиева, Е. Б. Нестеров, автомашинын жолоошод Д-Д. Т. Шойнжонов, М. Н. Нестеров, комбайнер В. Ф. Андриевский болон бусад илангаяа ехээр хубитаяа оруулһан байна.

Коммунист, хүдэлмэрилшэн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлһэнэй ашаар ажалай журам һайжаруулха, социалис мүрысөөе улам үргэн дэлисэтэйгээр ябуулха гэһэн зорилго манай партийна организаци урдаа табинхай. Энэ зорилгоёо дүүргэбэл, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ арга олдохо байна гэжэ һананабди.

Д. ДАШИЦЫРЕНОВ,
Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой парткомой секретарь.

ТАРЯАШАДАЙМНАЙ ГОЛ ЗОРИЛГ[О]

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ Түнхэнэй механизаторнууд газарай үрэжэл һайжаруулжа, гектар бүриһөө дунда зэргээр 15 центнер ургаса хуряаха хараа бодолтойгоор ажалаа эмхидхэнэ. Гүрэндэ тариа худалдаха юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэхын тула аймагаймнай ажахынууд байгша ондо 117113 центнерһээ бага бэшэ ороохо бэлэдхэлэй пунктда тушааха ёһотой. Манай аймаг энээнһээ урда иимэ ехэ ороохо гүрэндэ тушаагаагүй юм гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Урдаа табиһан зорилгоёо сүм бэелүүлжэ шадаха арга боломжонууд тушаа эндэ онсо тогтохо шухала.

Түгэсхэхы жэлдэ урдаа табиһан зорилгоёо дүүргэхэ арга боломжыемнай гэршэлхэ баримтанууд яһала олон. Жэшээнь, Саянай совхозой хоёрдохи отделенидэ гурбан жэлэй саада тээ ажахын тоосоондо орожо, бэеэ даалһаа звено эмхидхэгдээ юм. Долоо-найман механизаторнуудһаа бүридэһэн энэ звеногой мэдэлдэ 550 гектар тарялан, 5 трактор, 3 комбайн болон газарай хүрьһэ элдүүрилхэ бэшэшье оньһон машина үгтэһэн байгаа.

Звеногой гэшүүн бүхэн даажа абаһан тарялангай гектар бүриһөө тогтууритай һайн ургаса хуряажа абаха зорилго урдаа табинхай. Трактор болон бусад оньһон түхеэрэлгэдээ гамтайгаар хандажа, тэрэнээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ тус звено онсо анхаралаа табидаг. энэ талаар нилээд амжалта түйланхай.

Үнинэй механизатор Жамса Шарапович Ангаев тус звеное ударидана. Эндэ дүршэл ехэтэй механизаторнууд Б-Ж. Ангаев, Д-Н. Будашкаев, Д. Г. Хальчаев гэгшэд залуу механизаторнууд С-Д. Гуржоев, В. Тулуев, С. Жамьянов, С. Зайгонов гэгшэдтэй хамта ажаллажа, өөһэдынгөө баян дүй дүршэл дамжуулхаһаа гадна, таряашанай мэргэжэл хүндэлхые заажа үгөө. Залуушуул газар хахалха, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха болон бусад хүдэлмэриие аха нүхэдһөө дутуугүй һайнаар бүтээжэ шадана. Механизаторнууд гурбан жэлэй туршада өөрынгөө ажалда яһала ехэ амжалта түйлаа. Хэрбээ тус коллектив урзанда жэлдэ гектар бүриһөө 15,7 центнер ургаса хуряаһан байбал, харин үнгэрэгшэ жэлдэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулһан зарим участогай гектар бүриһөө 20—23 центнер тариа суглуулжа абаһан байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Тоорын отделениин механизаторнууд бултанда жэшээ харуулна. Тооро нютагай газарай хүрьһэн үрэжэл муутай гэжэ мэдээжэ юм. Гэбэшье үнгэрһэн гурбан жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүд эндэхи тарялан дээрэһээ үндэр ургаса абажа шадаха байһые харуулба. Тус ажахын механизаторнууд гектар бүриһөө 17 центнер тариа хуряажа абадаг болонхой. Газар таряландаа эзэн ёһоор хандажа, тэрэнэй үрэжэл һайжаруулха, хабарай тарилгын, тариа хуряаха хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэжэ шадаһанай ашаар эндэхи механизаторнууд иимэ амжалта түйлаа.

Агротехникын эрилтэнүүдые хазагайруулдаг ажахынуудай ажал хэрэгынь хэнһээшье түлюур байдаг гээшэ. Зарим тээ паар хахалха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг дээрэһээ ороохо тариянай үндэр ургаса абтанагүй. Жэшээнь, «Сибиряк» колхоз аймаг соогоо үрэжэл һайнтай тарялантай юм. Зүгөөр эндэ һүүлшын 4 жэлэй туршада тариянай үндэр ургаса хуряагданагүй. Энэл ушарһаа ажахы 4 жэлэй туршада 42209 центнер ороохо гүрэндэ дутуу тушаагаад байна. Гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ эндэхи хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд газар элдүүрилхэ хүдэлмэридэ тон ханамжагүйгөөр хандана. Эндэхид паар хахалаягаа үбһэндэ оротор унжагайруулна. Эртэ элдүүрилэгдэһэн паар дээрэ тарилга хэхэдэ, һайн ургаса хурлагдадаг гэжэ мэргэжэлтэд мэдэбэшье, энэ шухала хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэнэгүй. «Восточные Саяны», «Маяк» колхозуудта тарялан муугаар элдүүрилэгдэнэ. Тиимэһээ эдэ ажахынууд гүрэндэ тариа тушааха түсэбөө жэлһээ жэлдэ дүүргэжэ шаданагүй.

Намарай паар хахалха хэрэгтэ гол анхарал табидаг ажахынууд урдаа табяһан зорилгоёо сүм дүүргэжэ шадана. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд үнгэрэгшэ намар 2864 гектар, Түнхэнэй совхоз 1644 гектар паар хахалаа гэхэ гү, али түсэбөө тус бүриин 102—109 процент дүүргээ. Харин тиихэдэ «Маяк», «Восточные Саяны», «Сибиряк» колхозууд намарай паар хахалха түсэбөө хахадлаһан шахуу болгоод орхижорхёо.

Жэл бүхэндэ минеральна үтэгжүүлгэ манай ажахынууд ехээр абадаг болоо. Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые бүхы заабариинь ёһоор таряландаа оруулха, ургасын хойноһоо һайн харууһа хэхэ хэрэгтэ нэн түрүүн хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд һаналаа табиха ёһотой. Түсэбтэ табан жэлэйнгээ түгэсхэхы жэлдэ эндэ тэмдэглэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха талаар КПСС-эй райком, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдком тусхай шиидхэбэри баталан абаа. Тариа хуряалгын үедэ хэды тухашаруу байдалтай байбашье, аймагай ажахынууд 10,5 мянган гектар намарай паар хахалаа.

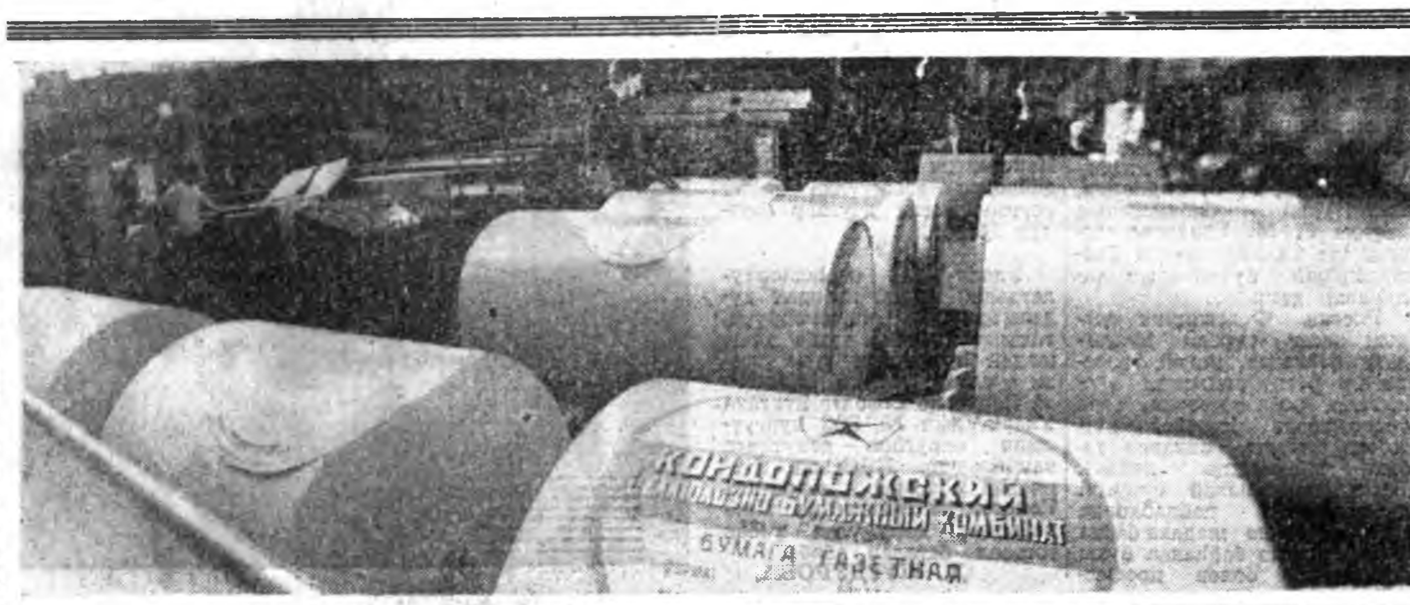
Партиин райкомой бюро, пленумүүд дээрэ, аймагай ба сомоной Соведүүдэй сессинүүд болон зүблөөнүүдтэ хабарай тарилгада хүдэлгэгдэхэ оньһон техникэ заһабарилгын ябаса, хүрэнгын ороохоной шанар тухай асуудалнууд хэды дахин зүбшэн хэлсэгдэһэн, тусхай тогтоолнууд болон шиидхэбэринүүд абтаһан юм. Мүн тэдэнэй хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһаниие дахин дахин шалгажа, дутагдалнуудыень саг соонь усадхаабди. Иимэ хэмжээ ябуулгануудые абаһанай ашаар хабарайнгаа тарилгые муу бэшэ бэлэдхэлтэйгээр угтажа байнабди. Ажахынуудай бүхы тракторнуудаа, газарай хүрьһэ элдүүрилхэ техникэеэ заһабариланхай, тарилгын шанарта хүргэгдэһэн хүсэд [...] үрэһэ хүрэнгэтэй. Гадн[а] [...]хы гусеничнэ трактор[...] хоёр халаанда хүд[...] тула ажахы бүхэндэ ме[ханиза]торнуудай курс[...] нээгээбди. Апрелиин 10-[...] тэдэнэр шалгалтаяа ту[...] захалаа. Депутадуудай [...]дай хинагшадай пост[...] бригада бүхэндэ бай[...]даа. Мүнөө полевой [...]нуудта механизатор[...] эдеэ хоол бэлдэхэ [...]нууд, байранууд бэлэ[...]гогдожо байна.

Хабарай тарилгын [...] тээ механизаторнуудай [...]лаанууд ажахы бүхэнд[э] [...] гэргэтдэжэ, тэрээн [...] циалис уялганууд [...] абтажа байна.

Энэ жэлдэ аймагай [...]хынуудай тарялан[...] мянган тонно минер[альна] үтэгжүүлгэ оруул[...] хараалагдаһан юм. Р[еспуб]ликын Хүдөө ажахы[н ми]нистерствэдэ минер[альна] үтэгжүүлгэ үни хада [...]даа һэн. Мүнөөдэрэй [...]лаар ойдоо 8.600 [...] үтэгжүүлгэ абтаа. З[...]һан үтэгжүүлгэмнай [...] дүүрэнээр эльгээгдэ[...] гэжэ ехэтэ найданабди.

Оронсй түрүү [...]торнуудай үүсхэл [...] дэмжэхэ тухай КП[СС-эй] ЦК-гай тогтоолые [...] дээрэнь бэелүүлхын [...] Түнхэнэй таряашад [...] хэзээнэйхиһээ һайн[...]дэр бүтээсэтэйгээр а[...]жа, амжалта түйлаха [...]жэ этигэнэбди.

В. ТАХАН[...]
Түнхэнэй аймсов[едэй] гүйсэдкомой түрүүл[эгшэ].



★

С. М. Кировэй нэр[э] Кондопожеко целл[юлозно-] саарһанай комбинат [...]мнай саарһанай пром[ыш]ленностиин коллективүүд[...]да хододоо түрүү һүүр[...]жэ ябадагаараа суу[...] юм. Тус комбинадай [...]тив 1973 ондо юһэдэх[и] жэлэйнгээ даабари [...]һэн тухайгаа элидхэ[...]

Мүнөө эдэнэр тү[...] гадуур табяад мян[ган] дээшэ тонно саарһ[...] орондоо бэлэглээд ба[...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: [...] бардахаар бэлэдх[...] саарһан захигшадтаа [...] дэхээр бэлдэгдэжэ ба[...]

ТАСС-ай фотохро[ника].

★

ДҮНГҮҮД СОГСОЛОГДОБО

Аймагай һү һаалиин фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй Прибайкалиин райком, аймсоведэй гүйсэдком, ВЛКСМ-эй райком «Зырянский» совхозой Батуринска һү һаалиин фермэдэ дамжуулгын Улаан Туг барюулха гэһэн шиидхэбэри абаба.

Энэ фермын һаалишад март һара соо үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр 257 килограмм һү һааһан байха юм. Нёдондоной энэ үетэй жэшэхэ болоо һаа, һү һаалгаяа 92 килограммаар дээшэлүүлһэн болоно.

Гадна тус фермын коллектив кварталайнгаа түсэб тон һайнаар дүүргэһэн байна. Һү абалгаар 153 процент, гүрэндэ худалдалгаар — 122 процент.

Һаалишадай дундаһаа М. Г. Зуева, Л. Е. Сергеенко гэгшэд шалгарба.

П. ХАЛТАНОВ.



Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай бүд нэхэлгын цехтэ Николай Георгиевич Трифонов мастерай туһалагшаар нилээд үнинэй ажаллана. Тэрэ үнгэрһэн энэ хугасаа соо олохон басагадые бүд нэхэхэ хүнгэн бэшэ мэргэжэлдэ һургаһан юм. Мүнөө тэрэнэй хүтэлбэрилдэг коллективэй юһэн басагадынь коммунис ажалай ударникууд болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мастерай туһалагша Н. Г. Трифонов бүд нэхэдэг залуу басаган Анна Кавкаеватай хөөрэлдэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

НАЙДАМТАЙ ХОНИШОН

Бэшүүрэй совхозой түб Шэбэртэ нютагһаа 4—5 километр баруун тээ Заган гэжэ нютагта Дамба Доржиевай отара байрладаг юм. Нэгэтэ хониной бригадые даагша Ц. Цырендоржиев намтай уулзахадаа: — Энэ түгнэ Дамба бэрхэ хүн байна даа. Даажа абаһан отараһаань нёдондо миил 200 гаран хурьган абтаһан юм. Тиигээд лэ муу тоодо ороһон энэ отарые найдамтай хонишон Дамбада даалгаба гээшэбди. Ямар болгоо гээшэб! Туранхай, яяр янзан хонидые абажа, тэнгэриин үдэр бүри бүхэли зун, бүхэли намараа үүр сүүрээр бодожо байжа, һүниин харанхы болотор адуулаад, монсогор таргануу болгожорхёол даа. Тиигэһэнэйнь ашаар 400 гаран хурьган абтаад байна, — гэжэ омог баяртайгаар хэлээ һэн. Доржиев Дамба уг гарбалаараа Түгнэ нютагһаа 20-ёод жэлэй саада тээ Шэбэртэ һуурингда гэр бүлөөрөө зөөжэ ерэһэн хүн юм. Тиигээд лэ эндэхи зоной дунда түгнэ Дамба гэжэ алдаршаһан байна. Энэ айл табан үхибүүтэй, эгээ багаһаа бэшэниинь «гараа ганзагада, хүлөө дүрөөдэ хүргэжэ», булта айл бүлэ болон ошонхой. Дамба Доржиев хани нүхэр Дулма Дамбаеватайгаа 18 жэл хамтын ажалда хүдэлхэдөө, 15-ыень хонин ажалда зорюулаа. Нигэжэ энэ нүхэр эды олон жэл ажаллахадаа, түрүү зэргэдэ гаража, холо саагуур суурхаагүйшье һаа, хододоо һайшаалтай, үндэр үрэ дүн харуулжа, найдамтай хонишодой тоодо орожо шадаһан байна. — Түлэг саг соогуур сүүдхын — 30—40 хурьга абажа үрдидэг байгаабди, — гэжэ Дулма хөөрэнэ. Фермэ соохи ажалынь яһала һайнаар эмхидхэгдэнхэй, хонидойнь байра таатай дулаан, һая түрэһэн хурьгад эхэтэеэ хамта багахан хаалтанууд соо байлгагдана, томоһог болоһон хурьгадынь ехэнүүд таһалганууд соо байна. Шанартай һайн үбһэн, тэбшэнүүд соо элбэгээр удхажа үгэһэн талха тариянай зүйлнүүд харагдана. Мүн баһа мел, дабһан гэхэ мэтэ табяатай. Хамаг байра байдалынь ханада үлгөөтэй аптечкэһээ эхилээд, эмхи гуримтай. Багаханшье һаа, саб байса обоолоотой үбһыень хаража байхадаа, ажал хүдэлмэреэ һайнаар эрхилдэг гэжэ хүрэһөөр мэдэгдэнэ.

— Хурьгад бараг абтажа байна даа, — гээд Дамба хөөрэбэ. — 543 эхэ хониноһоо 469 хурьга абаад байнаб. Энэ отара элдэбын хонидһоо бүридэһэн байгаа. Олохон хонид муу харуулпалһаа боложо, дэлэнгээ хабдаһан, ганса хүхэтэй гэхэ мэтэ дайралдаа. Түл абалга гээшэмнай хурьгашадһаа ехэ дулдыдадаг гээшэ. Намда һайн хурьгашад дайралдаа. Илангаяа Ким Гармажапов хонин ажалда шадабаритай бэрхэ байгаа. 100 эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга абаха социалис уялгатай хүм, тэрээнээ дүүргэхэбди гэжэ һананаб...

Дамба Доржиевай энэ жэлдэ абаһан социалис уялгаяа бэелүүлхэ, табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхэ байһандань найдамаар.

Д. ДАМБИЕВ.

Мэргэжэлтэд дурадхана

УРГАСА ДЭЭШЭЛҮҮЛХ[Э] ГУРБАН АРГА ТУХАЙ

ОРООҺО ТАРЯА, тэжээл ехээр абадаг болохын тула тарялангаа зүбөөр хубаарилха гээшэ айхабтар удха шанартай. Энэ талаар горитой арга боломжонуудай бии байһые эрдэмтэдэй шэнжэлгэнүүд, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэл элишэлжэ үгэнэ.

Нэн түрүүн ороохото ургамалнуудай тарилгын хубаарилгые хаража үзэбэл, шэниисэ тэрэнэй 56—60 процентые эзэлнэ. Ондоогоор хэлэбэл, нэгэ гектар шэниисын тарилгада 0,66—0,77 гектар ороохото бусад ургамалнууд, гол түлэб тэжээлдэ хэрэглэгдэдэг тариан хүртэнэ. Теэд манай эндэхи эрхэ байдалда энээниие гүйсэд зүб гэхын аргагүй.

Мүнөө үедэ республикын олонхи ажахынуудта сэбэр паар дээрэ таригдаһан шэниисын һүүлээр, силосэй ургамалнуудай удаа дахин шэниисэ таригдана, тиигэжэ тэрэнэй ургаса нилээд доошолно. Энэ талаар маанадай 5 жэл соо туршалга хэжэ үзэхэдэ, үтэгжүүлэгдээгүй паар дээрэ таригдаһан шэниисын һүүлээр хоёрдохёо шэниисэ тарихада, ургасань гектарай 8,5 центнерээр доошолһон, азотно-фосфорно үтэгжүүлгэ хэрэглэһэн паар дээрэ таригдаһан шэниисын удаа тэрэниие дабтахада, ургасань гектарай дунда зэргээр 6,9 центнерээр бага болоһон байгаа.

Хоёрдохёор, ороохото ургамалнуудай тарилгын хубаарилгые юундэ хубилгахаар болооб гэхэдэ, паар дээрэ, мүн паарай шэниисэ ургуулһан газарта обёос тарихада, ургасань нилээд дээгүүр байна бшуу. Шэниисэ ургуулһан үтэгжүүлэгдээгүй газарта обёос тарихада, гектарай 2,5 центнер, үтэгжүүлэгдэһэн газарһаа — 6,6 центнер обёос шэниисэ тариһанһаа ехэ абтаһан байха юм.

Теэд энэ туршалга баримталан, шэниисэ тарилгые хаа хаанагүй хороохо гэгдэнэ бэшэ. Зүгөөр хүдөө ажахын институдай һуралсалай ажахыда хэгдэһэн энэ туршалга республикын зарим нютагуудта таараха байха гэжэ һанагдана.

Шэниисые сэбэр паар дээрэ, урда жэлынь кукуруза, наран сэсэг, горох-обёосон холисо болон горох ургуулһан газарта тариха хэрэгтэй. Теэд шэниисын удаа дахин шэниисэ тариха гээшэ ёһоор үндэһэ баримтатай гэхын аргагүй.

Эдэ бүгэдэһөө гадна, манай республикын эрхэ байдалда обёос протеинэйнгээ хэмжээгээр шэниисэдэ дүтэрхы, харин заримдаа, тариянай эдеэшэхэ үедэ хүйтэншэг байбалнь, үлүүшье болошодог. Энэмнай ороохоной химическэ шэнжэлгэ хэхэдэ элиржэ үгэдэг. Жэшээнь, 1970—1973 онуудта обёосто 13,15 процент протеин байбал, шэниисэдэ — 13,12 процент болоһон юм.

Яахадаа Буряад орондо обёос бусадһаа баян ургаса үгэдэг бэ гэхэдэ, тэрэнэй үндэһэн газарһаа тэжээл абахадаа хүсэтэй, тэрэнь ургажа байха түрүүшын үедэ ган гасуурһаа аршалдаг, мүн үтэгжүүлгэ оруулхада, тэрэниие һайнаар хэрэглэдэг.

Тэрэнһээ гадна, ургаха болзоройнь богони хада обёосые хабар оройшог, шэниисын һүүлээр тарихада болохо. Тиимэһээ манай эндэ июль, август һаруудта ородог бороое хүсэдөөр хэрэглэхэ жэшээтэй.

Мүн обёос гээшэ ороохото бусад ургамалнуудта орбол, эдеэшэхэ үедөө хүйтэниие тэсэжэ гарадаг.

Тиимэһээ обёос адли шанартай газарта таригдабал, шэниисэһээ хэзээдэшье ехэ ургаса үгэхэ зэргэтэй. Имагтал муу газарта үтэгжүүлгэ оруулангүй тарихадаа, обёос шэниисэдэ булигдадаг гээшэ ааб даа. Мүн июль, августда гандаа һаа, обёос биратай ургадаггүй. Юуб гэхэдэ, энэмнай шиг ехэ хэрэглэдэг ургамал ха юм.

Юрэдөө ороохо тариянай найдамтай ургаса абажа байхын тула биологическа талаараа ондо ондоо ороохото ургамалнуудые тариха лухала. Энээниие Хориин аймагай Анаагай совхозой жэшээ дээрэһээ харуулжа болохо. Энэ ажахыда сагай уларилһаа боложо, шэниисын, обёосой ургаса хубилжал байгаа. Жэшээнь, 1972 ондо гектарай 13,4 центнер шэниисэ, 11,9 центнер обёос абтаһан һаа, 1973 ондо 11 центнер шэниисэ, 14 центнер обёос хуряагдаа һэн. Харин 1974 ондо гектарай 9,8 центнер шэниисэ, 6,1 центнер обёос абтаа һэн.

1972, 1974 онуудта зунай хоёрдохи хахадта гандуушаг байжа, шэниисэ дээгүүр ургаса, зүгөөр 1973 ондо шэниисэ баян ургаса үгэхэшье байгаад, эдеэшэжэ үрдеэгүй, хюруудa сохюулаа. 1973 ондо июль-августда бороотой байжа, обёос һайнаар ургаа. Хэрбээ энэ жэлдэ обёос бага таригдаһан байбал, бүхыдөө ороохо тариа ехээр абажа шадагдахагүй байгаа бшуу.

Эдэ бүгэдэһөө ямар тобшолол хэлтэйб гэхэдэ, манай республикын тала газарай аймагуудта нэгэ гектар шэниисэдэ 0,8—1,0 га тэжээлдэ ородог ороохото ургамалнуудые тарибал, зохихо гэжэ һанагдана.

СИЛОСТЭ ородог ургамалнууд сооһоо манай республикада кукуруза гол һуури эзэлнэ. Энээнэй һайн талань юуб гэхэдэ, мал тэрэниие дуратайгаар эдидэг. Зүгөөр эрдэмтэдэй, таряашадай шэнжэлгэ хээд үзэхэдэ, ургасынгаа хэмжээгээр кукуруза наран сэсэгтэ булигдадаг байна. Энээн тушаа хүдөө ажахын туршалгын станцида, Кабанскын аймагта, Шэтын областьдо хэгдэһэн туршалганууд гэршэлнэ.

Наран сэсэг яакадаа булинаб гэхэдэ, тэрэ кукурузада орбол, ган гасуурта тэсэмгэй. Илангаяа 1972—1974 онуудта энэ ушар элеэр харагдаа.

Гадна наран сэсэг хүйтэндэ тэсэмгэй, намарай хюруунһаа ехэ гэмтэдэггүй. Жэшээнь, 1973 ондо Хориин, Хэжэнгын аймагуудта август соо хюруугай тон багаар унахада кукуруза бүхыдөө тооной хосороо һэн. Харин наран сэсэг энэ хюрууһаа гэмтээгүй, ургажа үргэлжэлһөөр байгаа. Харин энэ хоёрые холижо, сут тарихада наран сэсэгынь кукурузаяа абаршан байна.

Буряадай агрохимическэ лабораториин шэнжэлжэ үзэхэдэ, наран сэсэг тэжээлэйнгээ шэмээр кукурузаһаа булюу байшоо. Жэшээнь, кукурузын 1 килограмм силостэ тэжээлэй 0,10 единицэ, 1,0 процент түүхэй протеин байгаа һаа, наран сэсэгэй килограмм силостэ тэжээлэй 0,14 единицэ, 2,17 түүхэй протеин бии байба. Энээгээр бодоходо, наран сэсэгээр хэһэн силос тэжээлэйнгээ шэмээр нүгөөдэһөө 40 процент дээгүүр байна. Мүн иимэрхүү дүнгүүд Шэтын областьдо үзэгдөө. Кукурузын силостэ хуурай тэжээл яахадаа багаб гэхэдэ, манай эндэ кукуруза дан эртэ, һүн эдеэтэй боложо байхадаа, хуряагдана бшуу. Зүгөөр наран сэсэг манай эндэ үрэһэшье үгэжэ болохо ха юм.

Кукурузын ногоондо саахар элбэг байхадаа, һайн силос болодог, мал дуратайгаар эдидэг гээшэ. Тиимэһээ энэ хоёр ургамалые холижо, сут тарихада зохид.

Мүнөө үедэ иимэ холимол тарилга республикын хүдөө ажахын станцида, хүдөө ажахын институдай лабораторидо туршагдажа байна. Энээнэй дүнгүүдһээ харахада, иимэ холимол тарилга ехэ ургаса үгэдэг байна. Мүн хоёр ургамалай бэе [...]раха, доройтуулхагү[й] һужаатуулан [...] тари[...]лохо. Тиихэдээ кук[...] тарилгын 30—40 [...] байхаар хэхэдэ, зох[...] һанагдана.

ЭНДЭ хүдөө [...] ургамалнуудай [...] дээшэлүүлхэ үшөө [...] тухай тогтомоор. [...] гэхэдэ, ургаса багатай [...]лангые хахалжа, му[...]кын оронд олон [...]гоо тариха тушаа [...]

Республикын олон[...]хынуудай дүршэл [...] харахада, олон жэлэ[...] гээшэ малаа тэжэ[...]гаха хэрэгтэ ехэ [...]жо үгэнэ. Анаагай [...] нилээд ехэ газарта [...] болохоор обёос [...] байгаа. Теэд тэрэнэ[й] бүриһөө 10 гаран [...] үбһэн абтадаг.

Тэрэшэлэн нилээд [...]шалан дээрэһээ [...] 5—7 центнер үбһэ[...] гээшэ. Энэ ушарта [...] арга бэдэрхэ хэрэг [...] Республикынгаа [...]тын областиин хэ[...]нуудай дүй дүршэл [...] нилсажа, «сибири[...] сонец» гэжэ олон [...]гоо ургуулхаар шиид[...]лэй. 1972 ондо Ш[...]ластиин «Беклеми[...] гэжэ совхозһоо үр[...]дажа абаад, тэрэ [...] гектарта таригда[...]ленко тариха газар[...]даа. Хоёрдохи [...] газар дээрэһээ 100 [...] үрэһэ, гектарай 21 [...] үбһэ хуряажа [...] Тингэжэ гурбан [...]шада (1972—1974 [...] волосенц тарилга [...]тарта хүргэгдөө. [...] эндэһээ 301 цент[нер] хуряажа, совхоз [...] худалдадаг болоо.

Тиин 1974 ондо [...] густ һаранудта [...] байжа, зелёнко [...] сороо. харин үһал[...] газарһаа гектар[...] центнер, үһалга[...] һаа — 30—50 [...]лоснец ногоон[...] ряагдаа!

Хэрбээ саашад[...] риин волоснец» [...] наар ургуулаа[...] Анаагай совхоз 19[...] рэтэр малаа тэж[...] сэд хангаха [...] шиидхэхэ байна.

В. ОСИ[...]
хүдөө [...] эрдэмэй [...]
В. Б[...]
хүдөө [...] институдай [...]

«ГЭРЭЛТЭ ЗАМААР ЯБААРАЙ»

(Капитан Л. Цыбиковэй фронтһоо бэшэһэн бэшэгүүд)

Сэлэнгын аймагай Ноёхон тосхондо түрэжэ, хүлөө дү... хүргэһэн Лхамажап Цыбиков һургуули дүүргэд, ...аар ажаллаһан байна. Удангүй сэрэгэй албанда та...жа, Улаан Армиин интендантска албанай академидэ ...хаар эльгээгдэбэ. Һүүлшын шалгалта Лхамажабай ...ха байхада, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн эхилбэ. ...һургуулияа нюль һарада эрхим сэгнэлтэтэйгээр ...гэд, хани нүхэр Дусия заахан басагантайнь түрэл ...оноо ябуулаад, өөрөө заагдаһан газартаа ошохоор ...добо.

...найн гал дүлэнэй Орёл ...о дүтэлжэ байһан үе. ...онои намар Лхамажап ...капович һамгандаа ту...ынгээ бэшэг нигэжэ бэ...: «Штабтаа үдэр һүни... байнаб. Гурба-дүрбэ хо... лэ һахалаа хюһахаяа ...даа ошоноб. Дэбдихэр ...штабһаа унталгын мэ... абааб. Гитлерэй хархис ...эшэдые үй бута сохи... гол зорилго болоно. ...колхоздоо ажаллаха, ту... ёһотойш. Мүнөө бүхы ...най, үхибүүдһээ эхи... үндэр наһатай үбгэд, ... хүрэтэрөө. Эсэгэ оро... хамгаалха хэрэгтэ бүхы ...шадалаа зорюулна. ...лерэй дарагдажа һала... үдэр, һүнигүй ажалла...и...»

...дангүй Улаан Армиин ...еральна штабай Акаде... түргэн болзорой курс... һурахаар Л. Цыбиков ...гдэбэ. Һуралсалаа ...гэһэнэйнгээ һүүлээр ...1942 оной зун фронт ...хоор мордобо.

...ша наһатай офицер Эхэ ...оо һайнаар мэдэдэг бо... байгаа һэн. Юуб гэхэ... тэрэ оронойнгоо олохон ...гуудаар ябаһан, аян... шалһан байгаа бшуу. Сэрэгэй эбтэй эетэй бүлэ тэрэнние хүндэтэйгөөр хүлеэн абадаг байгаа. Ородууд, грузинууд, татарнууд, белорусууд, украинецууд, узбегүүд гэхэ мэтэ олон яһатад һэн.

Дайн байлдаанай боложо байһан газарһаа бэшэһэн бэшэгүүдынь Лхамажап Даржаповичай үзэл бодолые, һайн һайхан хүсэлые тобойсо харуулжа үгэнэ. Зүгөөр һамгандаа бэшэһэн бэшэгүүдынь тон тобшохоноор бэшээтэй. Фронтнуудай нэгэнэй штабай хүдэлмэрилэгшэ ябаһан тэрэ дайшалхы албан тухайгаа бэшэгүүд соогоо тон хуряангыгаар мэдээсэдэг байһан. Дайсантай боложо байһан хатуу шэрүүн тэмсэл тухай, дайсанаа даража, заатагүй даагаа һүүлдэхэ этигэл найдабари тухай тэрэнэй бэшэһэн үсөөхэн мүрнүүд тон гүнзэгы удхатай һэн.

«1942 оной сентябриин 15.

Сайн байна, инаг хайрата Дуся басаган хоёрни! Үнэн сэдьхэлэйнгээ амар мэндые таанартаа хүргэнэб. Һүүлэй үдэрнүүдтэ шамһаа гурбан бэшэг абажа, һанаагаа амарааб, юуб гэхэдэ, энээнэй урда тээ бэшэг абаагүй байгаа бшууб. Эндэ ерэхэдэмни хүлгөөгүй амгалан байһан юм. Июлиин 10-һаа дайсантай тулалдажа эхилээбди. Тэрэ гэһээр танда үсөөн бэшээб. Юуб гэхэдэ, июлиин 13-һаа августын 18 болотор хүлһөө сабхияа һугалха арга олдобогүй. «Ажал» ехэ байгаа. Дайн хадаал дайн ха юм даа. Энэ дайнда Эхэ оронойнмнай хуби заяантай сугтаа бидэ хоёрой зол жаргалай шиндхэгдэжэ байгаа хада эрэлхэг зоригтой байха ёһотойбди. Шамаяа басагаяа халуунаар амаршалан үлэнэб.

Мартаад байналби: капитан болооб».

«1942 оной октябриин 22.

Сайн байна, хайратамни! Сэдьхэлэй мэндые шамдаа хүргэнэб. Эндэ Хойто Кавказда, дулаан байһаар. Фронтын байдал Совинформбюрогой мэдээсэлһээ шамда мэдээжэ ааб даа. Манай участогта, Моздока город шадар байлдаан үдэр һүнигүй боложо үргэлжэлһээр. Толгойгоошье үргэжэ үрдеэгүй байтар сүүдхэ үнгэршэнэ.

Колхознай ажалаа хэр ябуулжа байнаб, ши колхоздоо юугээр туһалнаш?»

«1942 оной ноябриин 27.

Сайн байна, хайрата Дуся!—

Байлдаанай боложо байһан манай участок дээрэ шэнэ һонин олон. Хэрэгнай яһала һайн. Манай хүршэ—Сталинградска фронт зоримгойгоор тэмсэнэ гэжэ ши мэдэнэш. Манай сэрэгшэдэй баатаршалгые харахада баясамаар. Энээнтэй хамта бидэ хоёрой уулзаха саг ойртожол байна хэбэртэй. Дайгаа даража, даагаа һүүлдэхэл байхабди.

Хүбэн сагаан саһаяа хараха дурамни хүрэнэ, юуб гэхэдэ, эндэ үшөө дулаан, ходо хура бороон орожо, хүнэй ябахын аргагүй шабар шабха. Намда һанаагаа зобоһоной хэрэггүй. Фашистнарые түргэн лэ наанаха гээшэ бидэ хоёрой нэгэ зорилго, хүсэл болоно. Владикавказ шадар фрицүүд нилээд ехэ гээлтэдэ ороо. Мүнөө бидэнэр амынь мэдүүлжэ үшөө шанга сохилто хэхээр зориглжонхойбди. Ноёхондомнай һонин юун болоноб?»

«1943 оной январиин 17.

Дуся! Нэгэ хэдэн минута сүлөө саг оложо, шамдаа бэшэг бэшэхэ гэжэ шиидэбэб. Һүүлэй үедэ фашистнарые бута сохижо эхилээбди.

Фрицүүдые намнаһаар намнанабди. Мүнөө би Моздока шадар бэшэ, Арвамир шадар хүрэнхэйб. Самолёдоор ниидэхэ гү, али машинаар ябаха саг ходо тохёолдоно. Илалтын үдэр ойргожол байна.

Фашис дээрмэшэдһээ сүлөөлһэнэй дурасхаал болгон Кисловодскын фото-зурагые шамда эльгээхэм. Энэ городые немецүүд хайра гамгүйгөөр һандаргаа. Гэбэшье тэрэнние бусаажа абаһандаа зүрхэ сэдьхэл баяраар билтарна.

Энэ бэшэг январиин 17-до бэшэһэн аад, эльгээхэ саг слдоогүй. Январиин 19-дэ хуягта машинаар хээрэ гараад ябатараа тэһэлэгдэһэн хүүргэ уруу орошообди. Унахадаа үбдэгөө ехээр гэмтээгээб. Хуу шуһан болошоһон намайе кабина сооһоо татажа гаргаа. Тэндэ нэгэ айлайда хоёр хоногто хэбтээд, бараг һайн болооб. Бага зэргэ доходһон зандааб. Шанһаар хүдэлхэдэмни гү, али ханяахадамни сэежээрни үбдэнэ. Тиибэшье бэем һайн, һанаа зоболтогүй.

Хэрэгнай амжалтатай һайн. Эдэ бүгэдэ бидэнэрые баясуулна».

Энэ бэшэгэй хойноһоо удангүй Лхамажап Даржапович Цыбиков байлдаанай үедэ баатарай үхэлөөр унаба. Краснодарска хизаарай Братчики тосхондо хүдөөлүүлэгдэә гэһэн гашуудалта мэдээсэл ерээ бэлэй...

Бидэнэр Лхамажап Даржаповичай басаган Евдокиятай уулзаабди. Тэрэ Гусиноозерск хотодо ажаһуудаг, оёдолой фабрикада мастераар ажалладаг юм. Евдокия Лхамажаповна предприятиин нээгдэһэн үдэрһөө эндэ хүдэлнэ. Нүүрһэшэдэй городто суута хүнүүд олон. Тэдэнэрэй нэгэн Евдокия Лхамажаповна болоно. Тэрэ коммунис ажалай ударник байхаһаа гадна, Гусиноозерскын городской Соведэй депутадаар һунгагдаһан, «Хүндэлэлэй тэмдэг» ордеоор, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медаляар шагнагдаһан байха юм.

Эхынгээ наһа дүүрэһэнэй һүүлээр Евдокия Лхамажаповна эсэгынгээ фото-зурагуудые, бэшэгүүдые, документнүүдые наринаар хадагалжа ябана. Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойн урда тээ тэрэ эдэ материалнуудайнгаа олонние Ноёхоной дунда һургуулиин һурагшадта дамжуулан үгөө. Тэдэнь музейдэ табигдаа.

Хатуу шэрүүн 1942 ондо капитан Л. Цыбиков балшар заахан басагандаа хандажа, бэшэг соогоо иигэжэ бэшэһэн юм: «Элүүр энхэ, зол жаргалтай томо болоорой. Гэрэлтэ һайхан замаар ябаарай. Бидэнэр заатагүй илахабди. Бидэнэрые гайхамшагта һайхан ажабайдал хүлеэнэ». Совет сэрэгшэдэй түгэс илалта туйлаха байһанда этигэн найдаһан гүнзэгы удхатай эдэ үгэнүүд мүнөөшье бидэнэртэ юрөөл мэтэ дуулдана.

А. РУМЯНЦЕВ.

АРАДАЙ МҮНХЭ ДУРАСХААЛ XXX

БҮД ДЭЭРЭ МҮНХЭЖЭҺЭН ГАБЬЯА

БИИРЭ

Тээсгэн Уран зураашадай холбоондо оробоб. «Одоо сүлөөгүй байнаб», «Хүлисыш даа, мастерскойдоо яаранаб», «Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан выставкэдэ бэлдэжэ байнабди» гэһэн хөөрэлдөө дуулахадаа, эгээл сүлөөгүй сагтань ерэһэндээ шаналаа һэм. Тиигэбэшье Буряадай АССР-эй арадай уран зурааша Филипп Ильич Балдаевтай уулзаха гэжэ шиидэбэб. «Тэрэтнай мүнөө мастерскойгоо досооһоонь суургадаад, өөнниешье оруулнагүй. Дайнай ветерануудай дүрэ-зурагуудые хэжэ байна» гэжэ мэдүүлбэ.

Ахамад зураашын урдахана нэгэ эхэнэр һуунхай. Сэрэгэй-медицинын хубсаһатай, үбсүүндэнь дайшалхы орден ба медальнууд яларна. Энэ эхэнэрые дайнай ветерануудай уулзалга дээрэ хараһанаа, бага сага хөөрэлдэһэнөө һанажа, дайнай хүшэр харгыгаар Берлин хүрэтэр ошоһониинь элирхэ юм.

— Дайн дажар тиимэ бэлээр сарагдаагүй юм. Дайгаа дарахын, даагаа һүүлдэхын тула юрын сэрэгшэһээ эхилээд, эмшэн доктор хүрэтэрөө ами бэеэ хайрлангүй ябалсаһан байха. Заримайнь баатаршалгые мүнхэлһэн хэды дүрэ-зурагуудые хэжэ илалтын үдэрые өөрын бэлэгтэйгээр угталсаха хүсэлэнтэйб, — гэжэ Филипп Ильич номгон даруугаар хэлээд, хэжэ байһан дүрэ-зураг дээгүүрэе бииирээ хүнгэхэнөөр гүйлгэжэ, онсо өөрын үнгэ зүһэтэй болгобо.

Буряадай АССР-эй арадай уран зурааша, республикын искусствын габьяата ажал ябуулагша... Иимэ үндэр, иимэ хүндэтэй нэрэ солыень дурсахадаа, ахамад зураашын зохёохы ажал хэрэг дундаршагүй баян гэжэ ойлгонобди. Гушаад онуудһаа эхилээд, мүнөө хүрэтэрөө зохёохы ажалынь бурьялан бусалжа, буряад искусствын хүгжэлтэдэ горитой һуури эзэлнэ. Буряад ороной үзэсхэлэн гоё байгаалиие онсо өөрсэ шэрэ будагаар удхалан гаргажа, тоонто нютагайнгаа түхэл шарайе мүнхэлөө. Гадна буряад арадай урданай, мүн мүнөөнэй ажабайдалые, ёһо заншалай һайн һайхан талые үнэншэмэ хурсаар, тодо һонороор харуулһыень мэдэнэбди. Буряадай номой хэблэлэй барлан гаргаһан номуудые иража хараа һаа, Филипп Ильичэй зурагуудтай танилсахат. Үльгэр, онтохонуудай гол түлэб удхые тон зүбөөр тайлбарилжа, хэдышье бэлигтэй зураашын дабтахын аргагүйгөөр зураһан байха. Тэдэ зурагуудыень үхибүүд, ехэшүүлшье гоёшоон харахадаа эзэлүүдгүй энеэхэ. зураашын онсо маягтайе ойлгожо абана.

Энээнһээ гадна «Буряад үнэн» газетэдэ уран зураашаар нилээд удаан хүдэлжэ, тоогүй олон фото-зурагуудые «амидыруулһан», бүришье удхатай гоё болгоһон байха. Ажабайдалда һаад тойбо татагшадые, буруу зүргөөр ябахаа һанагшадые наадалһан, шүбгэдэһэн, ёгтолһон зурагуудыень мартахаар бэшэ. Тиихэдэ «ФИБШИБ» гэжэ нэрэ обогтой зурагуудые газетын хуудаһануудта хаража, досоогоо үбдэтэр энеэһэн байкабди. Зурагай удхые тайлбарилһан шүлэгүүдынь шогтой таарамжагүй ааша гаргагшадые хайра гамгүй шүүмжэлһэн, шүүрдэһэн байха. Поэт Шираб Нимбуевтай абари зангаараа тааража, «ФИБШИБ» гэжэ шог ёгто булангыемнай яһала урагшатайгаар ябуулдаг һэн.

Ахамад зурааша хүүгэдэй уншаха хэды номуудые бэшэжэ гаргуулһан. «Холтосон Уляасан хоёр», «Гахан Гаханай гахайнууд», «Баярай хараасгайнууд» гэжэ рассказ болон онтохонуудайнь номуудые үхибүүд ехэтэ һонирхон уншадаг, хүүгэдэй библиотекэнүүдтэ хөөрэлдөөн болодог. Эдэ номуудаа Филипп Ильич өөрөө шэмэглэн гоёожо, уншахада гүйсэтэй ульгам болгоо һэн. Энэ жэлдэ «Бухэ-Шобоол» гэжэ номынь хэблэлһээ гарахаар хүлеэгдэнэ. Энэнь мүн баһа үхибүүдтэ зорюулагдана. Онтохо, үльгэр найруулхын тула хүдөө нютагуудаар ябажа, үбгэд, хүгшэдтэй хөөрэлдэһэн, бэшэжэ абаһан юм.

Гадна буряад арадай угалзануудые тон ханамжатайгаар суглуулжа, тэдэнээ һэльбэн зуража, бүри гоё болгожо байдаг. «Буряад угалзанууд» гэжэ зузаан альбом мүнөө айл бүхэнэй шэмэглэл, гоёолто болонхой. Энэ альбом хэблэлдэ бэлдэхын тула тоогүй олон угалзануудые суглуулһан, шэнжэлжэ үзэһэн байха.

Филипп Ильичэй хүдэлжэ байхые адаглан харанаб. Шэрэ бүхэндэнь биирэнүүд таарулжа табигданхай. Биирэеэ аятайханаар барьяад, дүрэ-зураг дээгүүрэе хүнгэхэнөөр гүйлгэжэ, шууд халта холодожо, анхаралтайгаар шэртэнэ. Зураашын һанаанда нэгэ юумэн таарабагүй ха.

— Елена Васильевна бага сага хэсылдэжэ һууха гүт?— гэжэ уран зурааша Е. В. Молдовановада хандаба. Сэрэгэй медицинын майор, мүнөө амаралтада байһан Елена Васильевна Молдованова миһэрэн энеэбхилбэ.

—Тиигэжэ һуугты... ингээд лэ хүсэлдэхэл байха, — гэжэ ахамад зуураашан хэлээд, ажалаа хэжэ оробо.

Иигэжэ Е. В. Молдовановагай дүрэ-зураг мүндэлжэ, танай ветеранай түхэл шэнжэ, абари зан бүд дээрэ мүнхэлэгдэхэнь. Гадна сэрэгэй-медицинын полковник байһан, дайнай ушаргүй хүшэр харгыгаар Берлин хүрэтэр ябалсаһан, шархатаһан сэрэгшэдые абарһан хирург Иннокентий Алексеевич Молдовановай, мэргэн буудалгаараа дайсание һурдүүлһэн, снайпер Арсений Михайлович Етобаевай, дайнай ветеран, Социалис Ажалай Герой Цокто Номтоевич Номтоевой дүрэ-зурагуудые хэһэн юм.

Ахамад зураашада амжалта хүсөөд, һэмээхэн гаража ошоо һэмди. Эдэ зурагуудтайнь манай улаан-үдынхид танилсажа, уран зураашадаа баяр баясхалан хүргэхэл байха. Энээндэнь ямаршье һэжэг түрэнэгүй.

М. ОСОДОЕВ,
манай корр.



Зураг дээрэ: снайпер А. М. Етобаев.

ВЕТЕРАНУУД—ИЛАЛТЫН ҺАЙНДЭРТЭ

ВЛКСМ-эй Хяагтын рай... дэргэдэ дайшалхы, ...люционно, ажалай алдар ... клуб бии болгогдо... долоон жэл үлүүтэй ...о байна. Энэ клубай ... туһатай аша үрэ ехэ... патриотическа хүдэлмэ... ябуулна. Тэдэнэр залуу...тай, үхибүүдтэй уулза... үни үнгэрһэн залуу на... тухайгаа, граждан болон ... ороноо хамгаалгын ... тухай һонирхолтойгоор ...эдэг байха юм. Жэшээлэ..., бомбардировочно авиа... стрелок-радист ябаһан ... Ксенофонтович ...нов һүүлэй хахад жэл ... 20 дахин хүн зонтой ...һан, дайшалхы зам ту... хөөрэһэн байна.

...убые ударидадаг совет ... хирэ болоод лэ гэшүү... суглуулжа байдаг. Суг... дээрээ ветеранууд хэ... ажал тухайгаа хөөрэлдэ... саашадаа бэелүүлхэ ха... зорилгонуудаа элирүүл... һая КПСС-эй райкомой ... зал соо инмэ суглаан ... Тэндэ болохоёо бай... Илалтын һайндэртэ ха... асуудалнуудые вете... зүбшэн хэлсэбэ.

...ртиин үнинэй гэшүүн, ... ветеран Г. П. Громов ...эл хээ. Тиихэдээ Агуу... ехэ илалтын 30 жэлэй ойн һайндэрые тэмдэглэхэ үедэ соведэй гэшүүдэй бэелүүлхэ зорилгонууд тухай онсо тогтобо.

Граждан болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран Г. П. Андреев, КПСС-эй райкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагшын орлогшо А. Г. Задорожный, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь В. Дынник, аймагай соёлой байшангай директор С. Добрынин, дайнай ветеран, пенсионер В. С. Клочихин гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэндэ хабаадалсаба.

Тиихэдэ Илалтын һайндэрые ямар бэлэдхэлтэйгээр угтажа байһан тухайгаа хөөрөө. Мүн өөһэдынгөө дурадхал болон һанамжануудые оруулаа.

Городской соёлой байшангай дэргэдэ дайшалхы, революционно болон ажалай алдар солын таһалга нээхэ тухай эндэ хөөдэлдэһэн байна. Мүнөө үедэ материалнуудые суглуулга түлэг дундаа ябана. Жэшээлхэдэ, Совет Армиин музейһээ Советскэ Союзай маршал К. К. Рокоссовскиин ажабайдалые харуулһан материалнуудые абажа, ехэ баярлаа һэн.

Иигэжэ дайнай ветеранууд залуу үетэнние Эхэ орондоо үнэн сэхэ байхаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулна. Агууехэ илалтын һайндэрые эдэнэр тон һайнаар угтаха байһандаа бата этигэнэ.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наада захадань дайнай ветеранууд П. Неволин А. Думнов хоёр.

А. СУРМАЧАЙ
фототекст.

А. ШОЛОХОВОЙ 70 НАҺАНАЙ ОЙДО

...гон Дон», «Шэнэ га...алагдаба» гэһэн но... бэшэһэн мэдээжэ ...хёолшо, Ленинскэ Нобелевско шангай ..., академик М. А. ... майн 24-дэ 70 на...лохонь.

... дашарамдуу...най ороной ниислэл Москвада Ойн баярай ...на комитет байгуу... Тус комитедтэ гүрэн ...иитын элитэ ажал ...шад, уран зохёол...эмтэд, искусство, ...ын түлөөлэгшэд оролсоно. Мүн лэ энэ ёһололдо хари гүрэнэй уран зохёолшод уригдаа.

СССР-эй Наукануудай академиин дэргэдэ хүдэлмэрилдэг А. М. Горькиин нэрэмжэтэ бүхэдэлхэйн литературын институт «М. Шолоховой уран зохёохы ажал ябуулга ба бүхэдэлхэйн литература» гэһэн научно-теоретическэ конференци үнгэргэһэн юм. Конференци СССР-эй Наукануудай академиин дэргэдэхи ород литературын институт соо болоо. (Пушкинска байшан).

«Художественная литература» гэһэн номой хэблэл «Номгон Дон», «Хүнэй хуби заяан» гэһэн номуудые олон хэһэгээр гаргаха. Мүн лэ «Советский писатель», «Правда» гэһэн хэблэлнүүд шэлэгдэмэл зохёолнуудай суглуулбари, суглуулагдамал зохёолнуудай нэгэдэхи боти гаргаха хараатай. «Современник», «Детская литература», «Молодая гвардия» гэһэн хэблэлнүүдтэ гарай бэлэг болгон барюулмаар, уран гоёор зураглан шэмэгдэһэн гадартай номууд хэблэгдэхэ.

Мүн лэ «Искусство», «Планета», «Плакат», гэһэн хэблэлэй газарта Шолоховой зохёолнуудта таарулһан зураг, өөрынь дүрэ харуулһан үнгэтэ открытка гэхэ мэтэ барлагдажа байна. СССР-эй Холбооной министерство ойн баярта зорюулагдаһан конверт, маркануудые тарааха зорилготой.

СССР-эй Уран зураашадай холбоон «М. А. Шолоховой зохёохы ажал ябуулга ба совет графика» гэһэн выставкэ эмхидхэн хараашадай анхаралда табиха. СССР-эй Соёлой министерство театрай искусствын декада бэлэдхэжэ, грампластинка олоор гаргаха юм.

СССР-эй Гүрэнэй кино ойн баярай үдэрнүүдтэ зохёолшын номуудаар табигдаһан фильм харуулаа. «Тэдэнэр Эхэ оронойнгоо түлөө тэмсээ» гэһэн уран һайханай фильмын премьерэ болохо юм.

Клуб, Соёлой байшан, библиотекэ, дээдэ ба дунда һургуулинуудта, үйлэдбэридэ М. А. Шолоховто зорюулагдаһан литературна үдэшэнүүд үнгэргэгдэхэ. Хэблэл, радио, телевиденеэр мэдээжэ уран зохёолшод, шүүмжэлэгшэд элидхэл хэ... байна.

Уран зохёолшын түрэһэн газар — Ростовско областиин Вешенская станицада 70 наһа гүйсэһэнэйнь ойн баярай ехэ һайндэр болоо. Майн 23-да Москвада Гүрэнэй Ехэ академическэ театрта баярай үдэшэ үнгэргэгдэхэ юм.

Алексей Грязнов.
АПН-эй корреспондент.



...гоё хүгжэм, дуунда манай ...ратай. Элинсэг хулинсагай...еһөө хойшо Буряадай үргэн ... дууша, хүгжэмшэ хүбүүд, ... олон байдаг һааб даа. Му... И. Чайковскиин нэрэмжэтэ ...Үдын хүгжэмэй училищидэ ... арадай, дэлхэйн элдэб он...танай хүгжэмэй инструмент...ээ наадажа һургадаг отде...агдэнхэй. Тэрэнние дүүргэжэ гараһан хүбүүд, басагад хүдөөгэй клубуудай, соёлой байшангуудай сценэ дээрэ бэлиг шадабарияа харуулна, үхибүүдые хүгжэмдэ һургана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Балдандоржиева, Т. Болдорова, Б. Лубсанова гэгшэдые харанат. Эдэнэр хуур, чанза дээрэ уран гоёор наададаг мэргэжэлтэй.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ХҮНЭЙ ЭЛҮҮР ЭНХЭ — ГОЛ АНХАРАЛДА

СОФИ. Ажалшадай бэеын элүүрые сахин хамгаалха хэрэг һайжаруулхын тула түсэбтэ зургаадахи табан жэлдэ Болгарида ехэ юумэн хэгдээ.

Зоной бэеын элүүрые хамгаалгада эрдэм наукын һүүлэй туйлалтанууд хэрэглэгдэнэ. Хэмэл бөөрэ хэрэглэжэ, эмнэлгэ хэдэг долоон түб орон дотор байгуулагданхай. Үбшые зүбөөр тодорхойлхо ба ехэ ехэ мэргэжэлтэдһээ зүбшэл заабари абаха зорилгоор электрокардиограмма телефоноор дамжуулха арга олгодог «Телекард» гэһэн түхеэрэлгэ бүхы 28 округто хүдэлнэ.

МАГДЕБУРГЫН ДИЗЕЛЬ БҮТЭЭГШЭДТЭ

БЕРЛИН. Магдебургдахи Карл Либкнехтын нэрэмжэтэ хүндэ машина бүтээлгын завод харин табан жэл соо ниитэ дээрээ 22 миллион мориной хүсэтэй 56 мянган дизельнэ двигатель бүтээһэн байна.

Удаан сагай худалдаа наймаанай хэлсээ Советскэ Союзтай баталһанайнгаа ашаар Эсэгэ оронойнгоо судна бүтээлгын хэрэглэмжэдэ, мүн баһа бусад социалис оронуудай судоверфьнүүдтэ зорюулжа, суднанууд дээрэ тодхогдохо 9 мянганһаа 80 мянга хүрэтэр мориной хүсэтэй элдэб түхэлэй машинануудые олоор бүтээхэ аргатай болоо.

СЪЕЗДЫЕ ЭРХИМЭЭР УГТАХЫН ТҮЛӨӨ

ГАВАНА. Энэ жэлдэ Кубада болохоёо байгаа Коммунис партиин нэгэдэхи съездэ бэлэдхэл бүгэдэ арадай шэнжэ шанартай боложо байнхай.

Профсоюзай 23 һалбариие нэгэдүүлдэг Кубын ажалшадай профцентр съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөнэй ехэ түсэб баталан абаа. Тиин мүрысөөндэ илажа гараһан предприятинуудай коллективүүд «Кубын Коммунис партиин нэгэдэхи съезд гэһэн дипломуудаар шагнагдаха байна.

«КОММУНИСТНУУД» ГЭҺЭН ФИЛЬМ

ПРАГА. Режиссер Ю. Н. Озеровой хүтэлбэри доро «Мосфильмын» бүлэг кинематографистнууд «Коммунистнууд» гэһэн дүрбэн серитэй шэнэ совет фильмын сэрэгэй зарим үзэгдэл болон үйлэнүүдые эдэ үдэрнүүдтэ Чехословакиин Мост хотодо буулгажа эхилбэ.

«Коммунистнууд» гэжэ фильм буулгаха хүдэлмэри Чехословакида олон һарын туршада үнгэргэгдэжэ байнхай. Үнгэрэгшэ зундаа, мүн намартаа совет кинематографистнууд словацка национальна восстанида, Чехословакиин ниислэл хотые Совет Армиин сүлөөлэлгэдэ зорюулагдаһан кинокадрнуудые Словаки болон Прагада буулгаа һэн.

КАПИТАЛЬНА БАРИЛГА ҮРГЭДХЭГДЭНЭ

ВАРШАВА. Капитальна барилгын талаар 1975 ондо үнгэргэгдэхэ ажал ябуулгын программые ПНР-эй правительствын Президиум заседани дээрээ хаража үзөөд, баталан абаба. Тиин программаар хараалагдаһанай ёһоор, энэ жэлдэ ашаглалгада тушаагдаха барилгануудай үнэ сэн дайнай һүүлээрхи үеын ямаршье жэлэйхиһээ дээгүүр байха. 350 миллиард злотый болохо байна. Барилгын хүдэлмэриие саг соонь, болзорһоо урид дүүргэхэ ба тушааха, тэрэшэлэн барилгын проектээр хараалагдаһан хүсые түргэнөөр туйлаха гээшэ шухала гээд тус программа соо гол анхарал хандуулагдана. Мүнөө эхилэгдээд байһан барилгануудта мүнгэ болон оньһон техникэ элсүүлхэ, тиихынгээ хажуугаар капитальна барилгын шэнэ зорилго бэелүүлхэ бэлэдхэл тодорхойлогдоо.

ЭД БАРААНАЙ ЭРЬЕСЭ УРГАНА

ПРАГА. Гадаадын худалдаа наймаанай талаар СЭВ-эй Саг үргэлжын комиссиин 43-дахи зүблөөн һаяшаг Прагада боложо үнгэрөө.

СЭВ-эй гэшүүн оронуудай болон СФРЮ-гэй делегаци тус зүблөөндэ хабаадаа. Мүн ДРВ-гэй, КНДР-эй түлөөлэгшэд адаглагшад боложо, заседанида хабаадаа.

1974 ондо хэгдэһэн хүдэлмэри тухай, мүн гадаадын худалдаа наймаанай талаар социалис экономическа харилсаае, хани ёһоной холбоо барисаае гүнзэгырүүлхэ, нарижуулан һайжаруулха, хүгжөөхэ талаар тэрэнэй ажал ябуулгын саашанхи шэглэл тухай элидхэл комисси зүбшэн хэлсээ.

Эд бараанай эрьесэ тухай 1975 ондо бэелүүлэгдэхээр баталагдаһан протоколнууд соо СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хоорондохи, мүн Югославиин Социалис Федеральна Республикатай эдэнэй хэдэг худалдаа наймаае саашадань ехэ болохо гэжэ хараалагдана.

СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хоорондо арадай хэрэглэмжын эд бараа андалдан абалгые саашадань үргэдхэхэ дурадхалнууд, мүн тэрэшэлэн гадаадын худалдаа наймаанай үнэ сэнгүүдэй ёһо гуримые нарижуулгатай, хамтын валютын (переводной түхэригэй) туһаламжаар олон талын тоосоонуудые үргэдхэлгэтэй холбоотой зарим асуудалнууд хаража үзэгдэбэ.

(ТАСС).

Буряадай искусствын фестиваль



ЗАВОДТО БОЛОҺОН КОНЦЕРТ

Улаан-Үдын «Электромашина» заводой электромеханическа цехэй шэнэ байшан нёдондо жэлдэ ашаглалгада үгтөө һэн. Эндэ электроприборнууд бүтээгдэнэ.

Апрелиин 25-най үдэр энэ цех соо ехэ хүлгөөтэй байба. Юуб гэхэдэ, Эрхүү хотын гүрэнэй филармониин симфоническа оркестр айлшаар ерэбэ ха юм.

Ахалагша мастер Г. П. Шаманскиин хүтэлбэри доро оркестртэ тусхай талмай бэлдэгдэбэ. Дирижер Э. Н. Гульбисэй хүтэлбэри доро ирагуу хүгжэм зэдэлжэ эхилбэ. И. Дунаевскиин, К. Хачатурянай, Ленинскэ шангай лауреат А. Хачатурянай зохёолнууд һүр жабхалантайгаар гүйсэдхэгдэнэ.

Хүгжэмшэд огсом дорюунаар наадана. И. Дунаевскиин «Концертын марш» гүйсэдхэхэлөөрнь, шагнажа һууһан хүнүүд нэрьемэ альга ташалгаар уттаа.

— Бидэнэр промышленна предприятинууд дээрэ сло дахин концерт табинабди, — гэжэ оркестрэй главна дирижер Эдуард Николаевич Гульбис хөөрэнэ. — Хүдэлмэришэдэй урда хүгжэмтэ зохёолнуудые гүйсэдхэхэдэ, ехэ һонин юм.

— Хүгжэмшэдтэ үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэбди, — гэжэ цехэй хүдэлмэришэн Валентина Ивановна Дроздова һүүлдэнь мэдүүлбэ. — Инмэ уулзалганууд ходо боложо байдаг һаа, һайн бэлэй. Ирагуу хүгжэм шагнаһан хүн ажал хэрэгтээ урматайгаар ородог.

Ингэжэ «Электромашина» заводой хүдэлмэришэд Эрхүү хотын симфоническа оркестрэй концерт һонирхон шагнаба.

Т. ВОЛЫНЦЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эрхүүгэй симфоническа оркестр «Электромашина» заводто.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

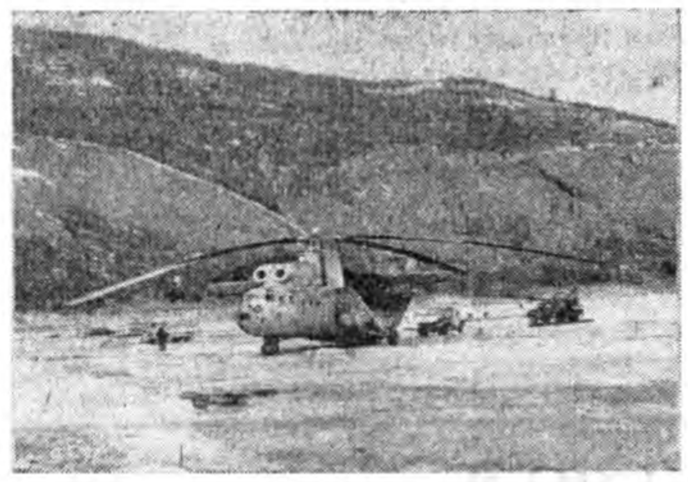
ЭДЭБХИТЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

«Улаан Сэлэнгэ» газетын тираж жэлһээ жэлдэ олошорно. 1970 ондо тус газетын тираж 4 мянга байбал, мүнөө 6.400 хэһэг болоо. Газетэдэ тунхаглагдадаг статьянууд, зураглал болон очеркнууд һонирхолтой, гүнзэгы удхатай байһан туладаа уншагшадай дура зориг татана. Энэ хэрэгтэ аймагай хүдөө болон хүдэлмэришэн корреспондентнүүдэй хубита ехэ юм. Тэдэнэр газетын редакцида социалис мүрысөөнэй ябаса тухай, ажалай эмхидхэл болон түрүү дүй дүршэл тухай, зарим дутуу дунданууд тухай, тэдэниие яажа усадхаха, үйлэдбэриин хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд тухай үдэр бүри хэдэн арбаад корреспонденцинүүдые эльгээжэ байдаг.

Һаяхан Гусиноозёрск хотодо Сэлэнгын аймагай газетын эдэбхитэдэй зүблөөн болобо. «Газетэ ба социалис мүрысөөн» гэһэн асуудалаар газетын редактор Г. Ц. Сабжаев элидхэл хэһэн байна. Элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн ВЛКСМ-эй райкомой секретарь С. П. Будажапов, Гусиноозёрскын ГРЭС-эй барилгын управлениин партийна комитедэй секретарь Б. С. Чеповской, оёдолой фабрикын партбюрогой секретарь А. Р. Золотарёв, газетын эдэбхитэд И. Ерачский, А. Серебренников, В. Гольцман гэгшэд аймагай ажалшадай ажабайдал, ажал хэрэгыень бүри үргэнөөр, удха түгэлдэрөөр харуулжа, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдтэй халуун барисаатай байха, тэдэниие һургаха, хүмүүжүүлхэ тухай мэдүүлбэд.

Зүблөөн дээрэ партиин Сэлэнгын райкомой секретарь С. Д. Ринчинов дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Тиихэдэ «Правда Бурятии» газетын ажалшадай бэшэгүүдэй таһагые даагша А. А. Кушнарев, «Буряад үнэн» газетын корреспондент Р. Г. Балданов гэгшэд газетэнүүдэйнгээ ажал хэрэг тухай тобшохоноор мэдээсэһэн байна.

Манай корр.



Уласхоорондын шэнжэлэл

ШУХАЛА ХУРАЛДААН

Европодо аюулгүй байдал сахихын, харилсаа холбоо хүгжөөхын түлөө тэмсэдэг нийтын хүсэнүүдэй хоёрдохи ассамблей Брюссельдэ апрелиин 26-да нээгдэбэ. Энэ үйлэ хэрэг хадаа тон шухала байхынгаа хажуугаар мүнөө үедэ Европодо, мүн бүхы дэлхэй дээрэ үзэгдэжэ байгаа хубилалтануудта онсо удха шанартай байна.

Европодохи аюулгүй байдал сахиха, харилсаа холбоо тогтоохо талаар зарлагдаһан зүблөөнэй хүдэлмэрээ дүүргэхэ дүтэлжэ байһан үедэ энэ ассамблей суглларба. Тус Зүблөөн эб найрамдалай, эбэй ёһоор зэргэ оршохо замаар манай түбиин дам саашадаа хүгжэхэ хүгжэлтынь үндэһэ һуури табиха зэргэтэй. Мүн Түбэй Европодо зэбсэгтэ хүсэнүүдые болон буу зэбсэгүүдые али али талаһаа хороохо тухай хэлсээнэй Венэдэ боложо байһан сагта энэ ассамблей зарлагдаба гээшэ.

Түрүүшын ассамблейн болоһонһоо хойшо гурбан жэл үнгэрбэ. Энэ хугасаа соо дэлхэй дээрэ горитойхон шэнэ хубилалтанууд болоо. Эдэ хубилалтанууд уласхоорондын оршон байдалай улам һайжаржа байһан тухай гэршэлнэ. КПСС-эй XXIV съездын хараалһан эб найрамдалай программые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлһэн ушар уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые улам һуларуулха хэрэгтэ нилээд даамгай амжалтануудые туйлаха арга олгоо бшуу.

КПСС-эй ЦК-гай апрелиин Пленумэй тогтоол соо тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, «социальна талаараа ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондо эбэй ёһоор зэргэ оршохо гол ёһонуудай бэелһэн ушар ээрхэг түримхэй болон ээрхэлгын политикада эсэргүүсэнэ, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдые нягтаар жагсааха шухала арга нүхэсэлынь мүн болоно». Брюссельдэ зарлагдаһан хуралдаан эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдые улам саашадань нягтаар жагсааха, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада тааралдуулан тэдэнэй эрхилдэг һайн һайхан ажал ябуулгадань шэнэ зорилгонуудые хараалха арга тэдээндэ олгохо байха. Энээндэ һэжэглэһэнэй хэрэггүй.

Мүнөөнэй ассамблейн хүдэлмэридэ Европын бүхы шахуу оронуудай, тэрэ тоодо СССР-эй олониитын 500 гаран түлөөлэгшэд хабаадалсана. Тэдэнэр уласхоорондын гол шухала хэдэ хэдэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэ. Европодо аюулгүй байдал сахиха, харилсаа холбоо тогтоохо Зүблөөнтэй холбоотой асуудалнуудта онсо удха шанар олгогдоно. Энэ Зүблөөнэй хоёрдохи шатада юун туйлагдааб гэжэ Европын олониитын түлөөлэгшэд согсолон шэнжэлнэ. Тиихэ зуураа энэ Зүблөөе дээдэ зэргын тушаалтадай хабаадалсалгатайгаар дары түргөөр дүүргэхэ алхамуудые тэдэнэр мүн лэ зүбшэн хэлсэнэ.

Буу зэбсэг ехэ ехээр бүтээлгые болюулха асуудал, экономическа, научно-техническэ ба соёл культурын харилсаа холбооной шэнэ түхэл маягууд, Европодо болон бүхы дэлхэй дээрэ бэелүүлэгдэхэ аюулгүй байдал сахилгын, уласхоорондын харилсаа холбооной хоорондохи бэе бэеынь барисаан гэһэн асуудалнууд энэ ассамблей дээрэ хаража үзэгдэхэ бусад темэнүүдэй тоодо оролсоно.

Ассамблей дээрэ түлөөлэгдэһэн нийтын хүсэнүүдэй политическэ, үзэл сурталайнгаа талаар хэды ондо ондоо байбашье, тэдэнэй эрхилдэг ажал ябуулгын түхэл маягайнь, онол аргынь адли бэшэ байбашье, тэдэнэр бултадаа нэгэл тодо һонор, һайн һайхан уг зорилго арадуудай хоорондо эб найрамдал, бэе бэеэ ойлголсохо ябадал бэелүүлнэл. Энэ баримта тэдэнэй бүри нягтаар жагсаха эрхэ нүхэсэл байгуулна. Этээл энэ хадаа Брюссельдэ зарлагдаһан хуралдаанай гол удхань болоно.

САЙГОНДОХИ ТОГТУУРИГҮЙ БАЙДАЛ

Камбоджодохи американ хүлһэнш[...] Лон Нолой засаг түрын мухарилһан[...] хойшо оройдоол тон богонихон саг [...] гэрбэ. Тингэбэшье Сайгондохи нүг[...] хүлһэншэдынь — «президент» Тхиеу [...] рээһээ баһа хиидэбэ.

Эдэ хүлһэншэ засагаархидай нэгэ до[...]ро шахуу хүмэрин унаһан ушарые Ин[...]дохитадтахи империалис этэгээдүүдэй го[...]ритой ехээр диилдэһэнэй гэршэ [...] дэлхэйн олониитэ сэгнэнэ. «Пномпени[...] сүлөөлһэнэй һүүлээр нэгэ хэды үдэр[...] үнгэрһэн хойно Тхиеу гэгшын туша[...] һаа бууһан ушар хадаа Америкын пр[...]вительствын Зүүн-Урда Азида тогтоо[...] засаг түрын үндэһэ һууригүй байһ[...] найнь шэнэ гэршэ болоо», — гэжэ энэ[...]тэй дашарамдуулан, Франциин «Юма[...]ните» газетэ тэмдэглэнэ.

Тхиеу гэгшын тушаалһаа бууж[а], т[...]рэнэй орлогшо «вице-президент» Ча[...] Ваг Хьонгын засаг түрэеэ даажа һ[...]һан ушарые Урда Вьетнамда амгал[...] байдал, национальна талаараа эблэрэл[...] тээшэ зам нээһэн үйлэ хэрэг гэһэн[...] гээр США-да баримталан харуул[...] һэдэнэд. Сайгандо сэрэгэй шэнэ мү[...] зөөри һомолхоор американ конгресс[...] үгэдөө оруулхын тулада иимэ ал[...] нюуса далдагүйгөөр хэгдэнэ гэзэ[...] Тхиеу шэнги жэгшүүритэ хүнэй т[...]шаалһаа бууһан ябадал, Сайгоной [...] тэлбэрилэгшэдэй дунда болоһон буса[...] хубилалтанууд, США-гай тусхай зар[...] зонхилогшодой һанамжын ёһоор, [...] зонхилогшодой һанаанда таарам[...] конгресстэ нүлөөлхэ зэргэтэй байгаа.

Гэхэ зуура, Сайгоной хүтэлбэрилэг[...]дые һэлгэһэн ушарые мэхэ гохо гэ[...] шүүгээр Урда Вьетнамай хүн зон [...]дөө сэгнэнэ. Энэ мэхэ гохын зорил[...] юуб гэхэдэ, шэнэ түхэлэй колониа[...] политика энэ орон дотор бэелүүлхэ [...] сэг болоһон, арад зондоо харша энэ [...] саг түрын ами наһыень һунааха, өөр[...]гөө хуби заяа тодорхойлхо эрхээ [...] луулхэдэнь вьетнам арадта һаалта [...] ябадал болоно. Урда Вьетнамай эр[...] шадар Америкын сэрэгэй хүсэ юрэ [...] саар суглуулжа байһан ябадал ни[...] сэгнэлтэдэ гэршэ болоно бэшэ аал. Аме[...]рикын хэблэлэй мэдээгээр, Сайгон[...] «американ хүн зониие гаргажа аба[...]шаха» гэһэн шалтаг дурдаад, эндэ [...]нөө сэрэгэй 44 томо онгосо, 38000 [...] шахуу американ уһан сэрэгшэд, дала[...] ябаган сэрэгшэд асаргданхай!

Гэхэтэй хамта, Тхиеу гэгшые он[...] хүнөөр һэлгэһэн ушар байра байда[...] заһан һайжаруулхадань Сайгоной за[...] гаархидта туһалха байха гэжэ США[...]да өөһэдтэншье, Сайгондошье хүн[...]балай этигэнэгүй. Хүлһэншэдэй сэрэ[...] фронт хадаа Урда Вьетнамай сүлөөр[...]гын арадай хүсэнүүдэй болон тэмсэл[...] жагсаһан улад зоной хатуу шанга сох[...]то доро бутаран һалажа байна. Сай[...]ной зонхилхы бүлэг хүнүүд бахар[...] мэгдэшэнхэй. Арад зоной хохидол зо[...]лон дээрэ баяжаһан хариин гүрэнүү[...] болон нютагай баяшуул уһанда шэнг[...] байһан онгосо дээрэхи үхэр хулга[...]нууд мэтэ хилын саана тэрьедэн ар[...]һаар, США-гай болон бусад баруун о[...]нуудай посольствонуудта албан хэрэ[...] саарһануудые ехэ яаралтайгаар гал[...]жа мэдэнэд. Сайгондохи оршон бай[...] Пномпениин засагаархидай һүүлш[...] үдэрнүүдые һануулна.

Харин гүрэнүүдэй ямаршье хам[...]ралсалгые болюулха, хүлһэншэ зас[...] түрые үгы хэхэ, эб найрамдал, бэ[...] даанхай байдал, демократи ба нац[...]нальна эблэрэлгэ тээшэ үнэхөөрөө [...] мэлзэхэ, Вьетнам тушаа Парижда [...] талагдаһан хэлсээе хэлбэришэгүй[...] бэелүүлхэ засаг захиргаание Сайгон[...] байгуулха гэһэн эрилтэ Урда Вьетна[...] эгээл элдэб янзын бүлэгүүдэй түл[...]лэгшэд табина. Манай бүмбэрсэг д[...]хэйн эб найрамдалда дуратай бүхы [...] нийтэ эдэ үдэрнүүдтэ иигэжэ мэдүү[...] «Вьетнам арад өөрынгөө хуби за[...] бэеэ даагаад, гадаа талаһаа ямар[...] хамааралсалгагүйгөөр шиидхэхэ арга [...]ломжотой болохо ёһотой».

Ю. ЛОПАТИН,
А. БИРЮКОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Майн 1-нэй һайндэрые угтуулан» — гэһэн нийтэ гаршаг доро материалнууд толилогдобо. «Түсэбтэ табан жэлтэй зэргэ дабшанабди» — А. Холбоевой статья. Һунгалта угтуулан.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Арадай хиналтын хуудаһан».

Гурбадахи хуудаһанда: «Иван Ильич — ород солдат» гэһэн корреспонденци. «Агуу Илалтын 30 жэлэй ойдо» гэһэн нийтэ гаршаг доро толилогдобо. «Эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй кандидадууд» — ороной ажалшадай суглаанууд дээрэһээ. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. Уласхоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Шалгалта юу харуулааб». Майн «сэнхир галханууд» — фоторепортаж. Искусствын фестиваль. Улаан-Үдэ хотын ажалшадай демонстрациин түсэб.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. «Агуу ехэ дайн тухай дурасхаал» — олон серитэй документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 1-дэхи сери — «Вставай, страна огромная» 11.05 — М. Шолохов. «Дайнай жэлнүүдэй прозо». Уран зохёолой дамжуулга. 12.05 — «Шадамар гарнууд» (үнгэтэ). 12.40—12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — Спортын һонин (үнгэтэ). 13.20 — «Илалтын тугай дэргэдэ». СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй музей сооһоо репортаж. 14.25 — Баледэй артистнарай концерт (үнгэтэ). 14.50 — «Лесная баллада» — уран һайханай фильм. 16.05 — «Ажалшадай дайшалхы һанаа нэгэдэлгые бэхижүүлхэ». США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь Гэс Холлой үгэ хэлэлгэ. 16.15 — Р. Глиэр. Оркестртэй хүнэй дуулаха концерт. Д. Кабалевский. Оркестртэй наадаха фортепианын гурбадахи концерт (үнгэтэ). 16.45 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан». «Табан жэлые уридшалан!». 17.30 — «Артлото» (үнгэтэ) 18.30 — «Ами наһанай тангариг» (үнгэтэ). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00—19.10 — Забһарлалга. 19.10 — Спортын һонин (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Мүрысөөн — олон түмэнэй үүсхэлтэ хэрэг» (буряадаар). 19.50 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 20.00 — «Лесная баллада» — уран һайханай фильм. 21.15 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг» (үнгэтэ). 22.00 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан». «Табан жэлые уридшалан!» КПСС-эй Курска обкомой нэгэдэхи секретарь А. Ф. Гудков дамжуулгада хабаадалсана. 22.45— «Артлото». 23.50—24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время». 00.30 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Спартак». Забһарлалтын үедэ классическа барилдаагаар Европын чемпионат. Нааданай түгэсхэлэй хахад. ФРГ-һээ дамжуулга хэгдэхэ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Багашуулда — «Гномуудта айлшалга».

«Орбита». 19.30 — Р. Глиэр ба Д. Кабалевскиин зохёолнуудһаа концерт.

БАЙГАЛ ДЭЭРЭ ШЭНЭ ПОРТ БАРИГДАНА

Хойто-Байгалай аймагай түб Нижнеангарск тосхонһоо гушаад модоной зайтай газарта, Байгалай эрье дээрэ, Мыс Курла (Курлын хушуун) гэжэ нэрэтэй эгсэ түргэн хадын хормойдо нэмжыһэн таляаншаг тохой бии юм. Эндэ һая болотор ангуушан, заһагашанһаа ондоо хүнэй ябаагүй газар байһан.

Мүнөө эндэ хүн зон олон. БАМ-ай түмэр харгы эндэһээ холо бэшэ хадын дундуур табигдажа байнхай. Энэ ехэ барилгада хэрэгтэй материалнуудые ойртуулан абаашаха эгээл аятай транспорт — Байгал дээгүүр тамарха айлаанай пароход, баржанууд ха юм. Харин тэдэнэй зогсохо, ашаагаа буулгаха пристань хэрэгтэй. Тиимэ пристань эндэ, Курлын хушуунда мүнөө баригдажа байна. Тэрэнэй барилгые 575-дахи барилга-хабсаралгын поездын коллектив хэжэ байна. Барилга тон яаралтайгаар ябуулагдана. Юуб гэбэл, Байгалай мүльһэнэй хайлаагүйдэ ерээдүйн портын эрье шадарай бэхилэлтэ. 160 метр ута пирс портые далайн долгинһоо, һалхинһаа хамгаалха түхеэрэлгэ холбожо табиха болоно. Тиигээд Байгалай уһан замай нээгдэхэдэ, июниин һүүл багаар тэрэ пристань ашаглалгада үгтэһэн, ерэһэн ашаануудые хүлеэн абахаар бэлэн болгогдоһон байха ёһотой. Мүнөө тус пристаниин барилгада хэрэгтэй материалнуудые Усть-Кутһаа граждан авиациин вертолёдууд үдэр бүри зөөжэ байна.

Баригдажа байгаа шэнэ пристань олон хүнэй ажаллаха, ажаһууха түб газар болохо юм. Байгал-Амарай түмэр харгын гараха замда үндэр дабаанай шулуун байса, хабсагайнуудые хэмхэлэгдэхэ, түрүүшын долоон километр ута тоннель малтагдаха байна. Энэ ажалда хэрэгтэй тусхай техникэ Байгалай уһан замаар абаашагдахаһаа бэшэ, ондоо тээгүүр зөөхын аргагүй.

Мүнөөшье эндэ барилгашад нилээд олон. Хүдэлмэришэдэй байха вагонууд, майхангууд табигданхай, столово ажаллана. Эндэһээ түмэр харгын гараха газар хүрэтэр ой тайга соогуур машинын харгы хэгдэжэ байна. Курлын хушуунһаа холо бэшэ газарта ерээдүйн түмэр зам дээрэ томохон шэнэ хото байгуулагдаха юм. Тэрэ Нижнеангарск гэжэ нэрэтэй, мүн түмэр замайнь станциин нэрэ баһал тиимэ байха. Тэндэ ошотороо 7.500 хүн зон ажаһууха болоно. Мүнөө тэндэ тосхоной һуури табигданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Курлын хушуундахи шэнэ портын барилга дээрэ вертолёдоор ашаа асараад байһан үе харуулагдана.

О. БЕРЕЗКОВОЙ фото.

Хилын саанаһаа

• телефон • телеграф • радио

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Франциин Социалис партиин Нэгэдэхи секретарь Ф. Миттерантай уулзажа хөөрэлдэһэн тухайнь гадаадын хэблэл үргэнөөр бэшэнэ. Хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ совет-француз харилсаанда үндэр сэгнэлтэ үгтөө.

Совет эб найрамдалга программын бодото байдалда амжалтатайгаар бэелжэ байһан тухай статьяе Индиин «Пэтриот» газетэ толилбо. Советскэ Союз ба найрамдалта политика бэелүүлхэдээ, шахардуу байдал һуларуулгада горитой нүлөө үзүүлнэ гээд тэрэнэй автор тэмдэглэнэ.

Совет американ космонавтнуудай хамтаараа Звездный хотодо һорилго хэжэ байһан тухайнь «Нью-Йорк таймс» газетын Москвада байдаг корреспондент бэшэнэ. Энэнь «Союз», «Аполлон» гэжэ онгосонуудай хамтын ниидэлгэдэ һүүлшын бэлэдхэл болоно. «Ородууд замбуулинай дайдада һайн хүршэнэр болоно», — гэжэ «Аполлоной» туһалагша экипажай командир Алан Бим тэмдэглэнэ.

Франциин ба уласхоорондын коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ветеран, элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Жак Дюклогой наһа бараһан тухай Франциин Коммунис партиин ЦК-гай мэдээсэлые «Юманите» газетэ тунхаглаба. Жак Дюклогой политическэ, нийтын ба гүрэнэй ажал ябуулга тухай хөөрэхэдөө, «тэрэнэй ажаябадалаар, тэрэнэй ажал хэрэгүүдээр француз арад хододоо омогорхон ябаха юм» гэжэ газетэ бэшэнэ.

Португалида боложо байһан һунгалта тухай мэдээсэлнүүдые бүхы шахуу газетэнүүд толилһон байна. «Лиссабондо гарадаг газетэнүүд ехэ статьянуудые толилоо. Һүүлэй 50 жэлэй туршада Португалиин арад зон сүлөөтэ һунгалтада түрүүшынхеэ хабаадахань, тиимэһээ омог баяртай байнгүй яаха һэм даа», — гэжэ Лондоной «Таймс» газетэ бэшэнэ.

Урда Вьетнамдахи байдал тухай гадаадын хэблэл мүн лэ үргэнөөр мэдээсэнэ.

(ТАСС).

ЖЕНЕВЭ

ЖЕНЕВЭДЭХИ ЗҮБЛӨӨН

ТАСС

Зүблэхэ зүйлэй бүхы асуудалнуудаар түгэсхэлэй документнүүдэй проектнүүдые зохёон абахын тула аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар нийтэ-Европын зүблөөнэй хоёрдохи шата ехэ юумэ хэжэ байна.

Гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанай 10-дахи ёһо гурим — уласхоорондын эрхын талаар уялгануудаа һайнаар бэелүүлхэ тухай үгэеэ ойлголсоо.

Сэрэгэй шахардуу байдалые политическэ аргаар һуларуулгада хабаатай асуудалнуудаар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Совет дурадхал энээндэ ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар нийтэ-Европын зүблөөнэй гурбадахи, түгэсхэлэй шатые Хельсинкидэ үнгэргэхэ эмхидхэлэй асуудалнуудаар залан хүтэлбэрилгын комитет бэлэдхэл хэжэ байна.

ПЕКИН

ЭХЭ ОРОНДОО ОШОХОЁО МОРДОБО

ТАСС

Корейн Ажалай Партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, КНДР-эй президент Ким Ир Сен түрүүтэй КНДР-эй партийно-правительственна делегаци хани ёһоной албанай хэрэгээр эндэ ерэжэ, хөөрэлдөөнүүдые хэһэнэйнгээ һүүлээр нютагаа ошохоёо мордобо.

БЕРЛИН

БҮХЭДЭЛХЭЙН-ТҮҮХЭТЭ УДХА ШАНАРТАЙ ХЭРЭГ

ТАСС

Фашис Германиие Советскэ Союзай илаһаар 30 жэлэй ой бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанартай хэрэг болоно гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер ГДР-эй барилгашадай конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Москва, Ленинград, Сталинград, Курск, Варшава, Прага, Венэ ба Берлин хотонуудай түлөө байлдаануудта Совет Армиин туйлаһан илалта Европодо амгалан байдал һэргээлгэдэ туйлай ехэ туһа хүргэһэн байна гээд тэрэ тэмдэглээ. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүнгүүдтэ дайнай һүүлээрхи хүгжэлтэдэ түшэглэн, арад зон дэлхэйн шэнэ дайе сараха аргатай болоо гээд Э. Хонеккер мэдүүлээ.

Советскэ Союзай сүлөөлхы уг зорилгын ашаар ГДР байгуулагдаһан байна. Фашис ээрхэг түримхэйшүүлые һамна бута сохихын тула шанга дайн байлдаануудай үеэр совет арадай ехэ гарза хохидолдо ороһые хэзээдэшье мартахагүйбди.

СССР-тэй аха дүүгэй холбоо барисаагаа бэхижүүлэн, фашизмтай саашадаашье тэмсэхэ гээшэ бидэнэй наһан уялга болоно.

СЕПГ-гэй VIII съезд дээрэ абтаһан программые амжалтатайгаар бэелүүлхэдээ, ГДР-эй барилгашад соцчалис Эхэ ороноо хүгжөөн бэхижүүлхэ үндэһэ һуури табина гээд Э. Хонеккер тэмдэглээ.

НЬЮ-ЙОРК

Маоистнууд ямар хараа бодолтойб?

ТАСС

Бельгиин премьер-министр Л. Тиндемансын хани ёһоной албанай хэрэгээр КНР-тэ ерэһэн тухай американ хэблэл Бельгиин баримтануудта үндэһэлэн бэшэхэдээ, США-гай оборонын министр Дж. Шлесинджерэй хэлэһэн үгэнүүдые Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй һайшаангяар дурдан хэлэһыень нэгэтэ бэшэ тэмдэглэһэн байна. Шлесинджерэй хэлэһэн үгэнүүдтэ Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд үндэр сэгнэлтэ үгэнэ гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ.

Пентагоной хүтэлбэрилэгшын хараа бодол яахадаа маоистнуудта һайшаагдахаб, болооб. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэрэгүүдые шиидхэхэ сенадтахи комиссиин заседани дээрэ Шлесинджер үгэ хэлэхэдээ, США-гай сэрэгэй гаргашануудые ехэдхэхэ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүгээн гаргалтаяа үргэдхэхэ шухала гэжэ тэмдэглэһэниинь эдэнэй дура татана бшуу.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» апрелиин 23-да Москвада үнгэргэгдэһэн 14-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: Нэгэ хүн зургаан номер таажа, 5000 түхэриг абахя болобо. табан номер таагшад — 1587 түхэриг, дүрбэн номер тааһан хүнүүд — 40 түхэриг, гурбан номер таагшад 3 түхэриг абаха.

«Спортлото-2»: Нэгэшье хүн зургаан номер таажа шадаагүй, табан номер таагшад — 3412 түхэриг, дүрбэн номер тааһан хүнүүд — 75 түхэриг, гурбан номер таагшад 3 түхэриг абаха байна.

14-дэхи тиражай шүүбэри 1975 оной майн 4-һөө июниин 4 болотор түлэгдэхэ.

Ээлжээтэ тираж апрелиин 30 да үнгэргэгдэхэ.

(ТАСС).

КОПЕНГАГЕН

Бүгэдэ нийтын эб найрамдалай аша туһада

ТАСС

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессэй ажал ябуулгые, харилсаа холбоое үргэлжэлүүлхэ уласхоорондын Соведэй хүдэлмэришэ комиссиин заседани эндэ болобо. Уласхоорондын Соведэй хүтэлбэрилхы комитедэй президент Ромеш Чандра түрүүлэгшээр һуугаа.

Уласхоорондын 20 эмхи[...] түлөөлэгшэд, конгрессэй [...] миссинуудай түлөөлэгш[...] мүн дэлхэйн 24 ороной [...]циональна эмхинүүдэй ба [...] дэлөөнүүдэй түлөөлэгшэд [...]рээндэ хабаадаһан байна.

ПРАГА

АЖАЛШАДАЙ АША ТУҺАДА

ТАСС

КПЧ-гэй ЦК-гай пленум эндэ хүдэлмэрээ дүүргэбэ. КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак социальна политикын талаар партиин XIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ тухай КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй элидхэл хэбэ.

Ороной хүн зониие пенсеэр хангалгые һайжаруулха тухай дурадхалнууд элидхэл дотор табигдаһан байгаа. Энээнэй ашаар 3 миллионһоо үлүү хүн зоной ажабайдал һайжаруулагдаха юм. Зүбшэн хэлсэгдэһэн хэмжээ ябуулганууд чехословак арадай морально-политическэ нэгэдэл бэхижүүлхэ КПЧ-е тойрон жагсааха, [...] политика дэмжэхэ арга [...]хо, түсэбтэ табадахи [...] жэлэй һүүлшын [...] даабаринуудые дүүргэ[...] үлүүлэн дүүргэхын [...]лөө социалис м[...]сөө үргэнөөр дэлгэрүү[...] гээд этигэн найданабди [...]жэ Г. Гусак тэмдэглээ.

БАГДАД

ВФП-гэй БЮРОГОЙ ТОГТООЛ

ТАСС

Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин бюрогой арбан хоёрдохи сессидэ хабаадагшад фашизмые илаһаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан тогтоол баталан абаба.

Бүмбэрсэг дэлхэйе булимтаран эзэмдэжэ, олон миллион арад түмэниие дарлан мүлжэхэ гэһэн һүрөөтэ зэрлиг муухай һэдэлгэ хэхэдээ, гитлеровскэ фашизм бүхы дэлхэйн арад зондо зүрюу харшаар бодоһон байгаа гээд тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Энэ хорото муухай һанаашалгыень Советскэ Союзай арми, арад зон буруу һүрэһэн байна.

Үнгэрһэн 30 жэлэй туршада соо дэлхэй дээрэ горитой ехэ хубилалтанууд болоо. Эб найрамдалай, демократиин хүгжэлтын, социализмын хүсэнүүд илажа гараһан байна гээд тогтоол соо саашадаа хэлэгдэнэ. Советскэ Союзай ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай бэелүүлһэн эб найрамдалта ба а[...]тайбанаар зэргэ оршохо [...]тикын ашаар энэ туй[...]һан байна. Советскэ Со[...] мүн социалис оронууд[...]рэ хүндэ, нүлөөн нилээ[...]гаа. Европын, Азиин [...] оронуудай арад түмэ[...] циалис хүгжэлтын [...] гараһан байна.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редак[...] 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам редактора — 2-[...] зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-5[...] ретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-[...] сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаган[...] агитации — 2-56-23, промышленности и строительст[...] 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, [...]туры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-6[...] информации — 2-34-05, общественная приёмн[...] 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорск[...] 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01472. Заказ № 3044